

(تو امیں حق غُمز پہ بشتہ کاء)

لیلان

منیر مومن

شنگار

ازم شنگار کولواہ

کتاب

بشتہ کار

اول چاپ

سرتاک

گالسج

نهاد

شنگار

لیلان

منیر مومن

اکتوبر 2016

انور شاہ

ادارہ

250

ازم شنگار کولواہ

74	آپدان
76	دزمال
80	سازین
88	کرگین
94	بہشت
99	من پدانکے جوڑکنگیاں
103	ہگم ۽ یگا
110	یک تاکدیے
112	ادر کے

نچین

5	اے آرداد	”لیلان ۽ ہلک ۽
14	ڈاکٹر اسلم دوستین	حداواب نہ گندایت
30	منیر مومن	پیروز ۽ شیشگ
39		کاگدک
48		جنگل
57		سفر
58		نہ رنگے نہ ار سے
67		لیلان
73		امانت

منیر مومنؔ آ زمانک نویسی پسنیؔ چہ درکپوکیں تاک ”شینگ“
 ؔ چہ بیت۔ ”یاتانی بانور“ اکتوبر 1980 ؔ شنگ بیت، آئی ؔ اولی
 آ زمانک ات۔ دومی دور آئی ؔ وحدے ماتا کبند (سہ ماہی) ”ڈرد“
 چاپ ؔ شنگ کرت، اودا ”امانت“، ”دزمال“ ؔ ”آپدان“ چاپ ؔ
 شنگ بوت انت۔ سیمی سپر آئی ؔ تاکبند ”گدار“ ؔ (سمو ؔ نام ؔ) ؔ چہ
 بوت۔

”ڈرد“ ؔ زمانگ ؔ آئی ؔ آ زمانک چہر ؔ تہ سرپوش انت۔ ”
 آپدان“ کسانیں کسہ ؔ تن ایشی ؔ بنکپ انت۔ کارست ؔ چک ؔ رد
 دیگ پت ؔ رند پداں نہ روگ ؔ مسال انت۔ ؔ پت کہ وتی آپدان ؔ
 شمشنگ، پرچا؟ اے ڈٹی آپدانے کہ مسافراں گون بیت یا اندری
 ہوشامے؟۔ جی ؔ ہوشام انت؟۔ پیر زال ؔ اے گپ کہ ”تہا بیا بلے
 دروازگ ؔ بند کن“ من ہیران بوتان کہ ادا دروازگ کج انت کہ من
 بندے بکناں؟ ؔ چرائی ؔ پرس ات۔ ”بی بی اگن آپ گول تو است تہ منا
 ترپے بدے کہ باز تنیگاں“۔ کارست ادا وتا کجام دروازگ ؔ کیز سرپد
 بیت؟ اے بلک چونیں بلکے کہ اے رنگ ؔ پڑ اسرار انت کہ آئی ؔ وتی
 دروازگ کارست ؔ پیشانی ؔ سرا کبل کرتگ۔ اے رنکلیں ساچ ؔ ٹریٹنٹ

”لیلاں“ ؔ ہلک ؔ ہر نیمگ ؔ جنگلے ہست

باز مردم سرتا پاد ؔ ساچشتی بنت۔ ساچشتی مردمانی تہ ؔ بے واکي ؔ
 بے تھمبلی ہم باز انت۔ شہزانتی ؔ دنیا ؔ رینے ڈیکارٹ اوں بے تھمبلیں
 مردے بوتگ، بلے آئی ؔ شمشنگین ؔ چہ نوکیں شہزانتی دور بندات بیت۔

منیر مومن و اے دور ؔ شاعری ؔ یک چیدگے ؔ بستار ؔ
 داریت، بلے کسہ نہیں ؔ ہم آئی ؔ آفرین انت۔ اسل ؔ ہیال سازی یا
 ایجنیشن ؔ توان مردم ؔ مزنیں نویں گ کنت۔ منیر ؔ من اے دور ؔ
 ہیال ساز، ؔ دور ؔ چہ چیزاں تڑوک آرگ ؔ پدا آھاں ہمے رنگ ؔ رد ؔ بند
 دیگ کہ ہچ وڈیں کند ؔ بیٹ ؔ گمان مہ بیت، ہنر کار ؔ ازم کار گوشاں۔

ہما ہنر کار کہ چیز ؔ ایوک پہ آسودگی ؔ ہاترا دست ؔ نہ زوریت
 بزاں آئی ؔ ازم الیش نہ انت کہ چچو مردم چہ ہنر ؔ چہ منی آسودگ ؔ
 آسرات بیت، بلکیں آہنر کاری ہمے ہاترا کنت کہ وتی اندر ؔ زیبائی ؔ
 ڈٹی زیبائی یہ بکنت داں اودا جیدگ ؔ سپرے بندات بہ بیت۔

آزماںک ءسادہ بیانہ ءبدل ءماںکیشگی (تجربید) رنگے دنت، یا کہ واپے کہ
 آزماںکی رنگے ءنویسگ بوتگ۔ گڑا اشی ءتب زانتی رنگے ءپر تچگ
 لوٹیت، بکندے کھنیں ارمانے یک انجیں کارستے ءگوں کہ وتاواب ء
 دروشم ءاے رنگ ءآؤرتگ ءے یا بلک یک ریپتے، ربیدگے داں مرک ء
 کارست چریشی دُور جست ءتک نہ کنت، آزات بیت نہ کنت یا پیر ء
 زیارتے، اے درائیں جوازات اے کسانیں آزماںک ءتہ ءپیداگ بیت
 کن انت۔ پیر زال، بٹن، دروازگ، چہر ءچہ دیم تر گوزنت۔ ہمے رنگ ء
 امانت ءسر رند ءدینکاں ہم گسہ ءرا باز معنا دار کرتگ۔ منیر ء”دُرد“ ء
 چاپ بوتگیں آزماںک چہرے ءتہ ءسر پوش انت، ءساج ءچیدگی ءماںکیشگی
 (تجربید) انت، اشانی گپ آر (متکلم) ہشتہ کاروت ہم بیت کنت، دگہ
 کارستے ہم بیت کنت۔ ”آپدان“ ء”امانت“ ءتہ ءمچک ریلزم ء
 رنگ مان انت۔ زبان نوک انت۔ زبان ءنوکی الیش انت کہ شعر ءرداںک
 نزوک ءکابینت ءاوشنت، دومی جوزہ ءمارشت، پگری رنگ ہما انت کہ
 چدے پیر بلوچی کسھی لبز انک ءدر ءنہ بنت۔ نوکی ءیک نوکی یے ہم ہمیش
 انت کہ کُھن ءچارگ ءمارگ ءجوزہاں نوک بکنت۔

سیمی دور ءآزماںک آئی ءدومی دور ءآزماںکانی دیم ءشگیں رنگ

انت۔ تب ءساج، ٹریٹنٹ ہما انت کہ ”آپدان“ ء”دُرد“ ءتہ ء
 گندگ بنت بلے ادا کے کارست ءواکھات زیات گیشینگ ءدراکنگ
 بوتکت۔ ”جنگل“، ”سازین“ ء”ہکم ءیگا“ کارستی (کرداری)
 آزماںک انت بلے زندمانی اش پچ ءپڑتاین انت۔ ”جنگل“ ءلنشو ء
 کسہ اول سر ءہمے گمان ءدنت کہ زندمانی ءکسہ انت کہ مدان مدان ء
 انسان ءوارت ءھلاس کنت بلے نیام ءہمے سماہیت کہ انسان ءسرجم ءنہ
 سرجم بوگ ء، ہستی ءسر پد بوگ ءشوہاز ءکسہ انت۔ لنشو گنو کے نہ انت
 ۔ وتی وھد ءپوہ ءسر پدیں انسانے۔ آئی ءوتی ہلک ءچہ لڈگ ءدگہ ہلکے
 ءآھگ، پادانی سپرے نہ انت بلکیں زہن ءھیال ءسپر انت۔ ہیال ء
 یک پندے ءپد دومی پندے سپر ءدر کپک ءنام انت۔ جنگل ادا کا زماس ء
 چیدگے۔ انچو کہ آرتھر سو پہنار دنیا ءھیالے سر پد بیت۔ داں انسان زندگ انت
 چارلس بودلیر ہم آئی ءواب ءھیالے سر پد بیت۔ داں انسان زندگ انت
 آئی ءشوہاز سپر آسر نہ بیت۔ مرگ آئی ءسرجم بوگ ءنام انت یا چوفرانز
 کافکا ءگوشاں گڈا ہمے گپ ءجناں مرگ مارا آسودگی بکشیٹ، داں ما
 زندگیں ہز ابانی، جنجالانی، سپر آسر نہ بیت۔ اے کسہ ءتہ ءہر نیمگ ءجنگل
 انت (جنگل وحدت الوجود، یا نو فلاطونیت ءھدا انت کہ ہر نیمگ ء

انت) ڈن غانت هم، اندر غانت هم، جنگل یکیں وهدء ترس، شوهاز، گار
بوگ، آسر بوگ غمر جم بوگ غچیدگ انت۔

بلکین اے کتہء وانگ وهدء من بدھا (گوتم بدھ) ءاولی وازء
گوشتا نک ءرنگ ءواز گوشاں کپت۔ لنشو انت کہ بدھا ءبھکشو؟ یا بدھا ء
جند؟۔

”سار ناتھ میں جو بنارس سے دُور نہیں اُس نے پہلی بار مجمع کے
آگے تقریر کی، یاد رہے کہ گوتم کے تیگ کی کہانی تھی ہی ایسی کہ اُس زمانے
میں اخبار ہوتے تو اُن کی سرخی کا مضمون یہی ہوتا، سادھوؤں میں راج کمار
سادھو یہی تھا۔“

وعظ میں اُس نے جو کچھ کہا خلاصہ اسکا یہ ہے کہ دھرتی کا جیون دکھ
کی حالت ہے، ہم یہاں اس دکھ کے حال میں اس لئے ہیں کہ پچھلے جنم کر
آخر میں ہم جیون کی خواہش لے کر مرے، جب تک یہ خواہش ختم نہ ہو
نجات نہ ہوگی۔ دکھ جیون کے ساتھ لگا ہوا ہے، اس سے نجات کی راہ
یہی ہے کہ جیون کی خواہش کا اُلٹ ہو یعنی پورے خلوص سے دھرتی کی
زندگی تیگ دی جائے اور اس زندگی کی خواہش رتی بھر نہ رہے، آٹھ باتوں
کے درست ہونے سے خلوص آئے گا: دھیان، فہم، خیال۔ قول

عمل، روزی کی کمائی، کوشش اور تدبیر، تیگ کی خواہش میں پورا خلوص ہوگا
تو نتائج کا سلسلہ ٹوٹ جائے گا، پھر اگلا جنم کوئی نہ ہوگا، بیماری، بڑھاپے
اور موت کے دکھوں سے پیچھا چھوٹ جائے گا، نجات کسی بہشت میں داخل
ہونے کا نام نہیں، نجات اس میں ہے کہ خاتمہ ہو جائے اور ہم نہ رہیں
اور نیستی اور سناٹا ہی باقی نہ رہ جائیں۔“ (نیا دور سہ ماہی کراچی
۸۷-۸۸۔ تاکدیم 187)۔ بدھا ہمیشی ء ”جو انیس ہلاسی ء آسر
گوشیت۔

”نہ رنگے نہ ار سے“ دو جتانیں دورانی مرگ ء دو جتا ہیں کتہ انت۔
مٹھو ء مرگ، مندریک ء نک ء کپک، کندیل ء وٹ ء مان نہ بوگ، ء
آزما نک ء تب ء را کسھی رنگ بکشا تک ء پُراسرار کرتگ۔ ہمے پراسراری ء
آزما نک ء معنا ء راشاہگاں کرتگ۔ ہنکپ چوناہا دو دور ء زندء مرگ ء
کتہ انت۔ ادا ہم بے تاہیری، بے وتی، وتی ہستی ء معنا ء چہ سدگ
سیادی ء پُرشگ ء پڑدر ء دو جتانیں دورانی قدر ء ربیت ء سدگ بے
میاری ء کتہ کنگ بوٹگ، بلے آزما نک ء مٹھو مرگ، مندریک ء نک ء
کپک، کندیل ء وٹ ء مان نہ بوگ ء تء وتی تھیم ء را بیان کرتگ،
ہمیشانی تء وهدء چیز، انسان ء قدر ء زوال درا کنگ ء پُیش دارگ

ہوگ۔ ”ہکم ۽ یگا“ ہم گجینی آزمائے، اشیاء کا راستی آزمائے گوئیں۔
تاجک چٹ ۽ کیتاؤ شیں کارستے، تاجک دیو جانس کلی ۽ پیہ ۽ انت کہ
آئی ۽ لٹے گوں، ایسی ۽ پتا۔

”دیو جانس، سقراط کے ایک شاگرد کا شاگرد تھا اور ایتھنز سے باہر لکڑی کے ایک ڈربے میں رہتا تھا۔ ایک عصا ایک چادر ایک تھیلا اُس کے گُل اثاثہ تھے۔ اُسکی تعریف سُن کر سکندر اعظم اس سے ملنے گیا تو دیو جانس سردی کے موسم میں دھوپ سے لطف اندوز ہو رہا تھا۔ سکندر اعظم نے ادب و احترام کے ساتھ کہا ”دیو جانس صاحب آپ کو کسی بھی چیز کی ضرورت ہو تو حکم کریں، میں آپ کی خدمت میں پیش کر سکتا ہوں۔“ ”ہاں ایک کام کرو، مہربانی کر کے سامنے سے ایک طرف ہٹ جاؤ تا کہ دھوپ مجھ تک پہنچ سکے۔“

دیو جانس کا نظریہ یہ تھا کہ خوشی حاصل کرنے کے لیے مادی اشیاء اور عیش و عشرت کو خیر باد کہنا ہوگا۔ کیونکہ خوشی خارجی اور مادی اشیاء سے حاصل نہیں ہوتی ہے یہ صرف نیکی اور قلندری سے حاصل ہوگی۔

اس نے اس قسم کے روایات کو رد کیا، حکومت نہ ہو، ذاتی جائیداد نہ ہو، شادی نہ کی جائے۔ گھر گھاٹ، خورد و نوش اور بناؤ سنگھار چنداں

ضرورت نہیں ہے، فقیر بن کر زندگی گزاری جائے تو خوشی ملے گی۔“ (فلسفے کی مختصر تاریخ تا کدیم 52)

نی تاجک ۽ کارست ۽ سیل کن ”زندگی، مرک ہر چیز ۽ سرا
توازہ“۔ کار ۽ روزگار ۽ نہ ات۔ آئی ۽ سر جیں متا ۽ بس کنگ ات۔
”ہاں تاجک چہ گپے تو سک کنگ ۽ ۽؟“

پرچا زاناں۔۔۔۔۔مرچاں پہ کنگدائی رزا گرگ کپیت؟
مدام ہیدء جان شود، گدئے چل ءمیدئے شنگ انتت۔ تا جک ء
دیو جانس یکیں رنگ ء کارست انتت۔ تا جک ء گورا ہم لیکہ ہست کہ آئی ء
ٹھکانی تہء چیر ء اندیم انتت۔ پرچا پت ء راہ ء بروت، پرچا کسےء چہ رزا
بہ لوئیت، تا جک ہم زنانت وشی، زر ء مال، ماڑی ء کلالتانی تہء نہ انتت، پیر ء
ملنگی یا گوش کنگد ء ٹھک آئی ء وشی ء سودگی ء منزل انتت۔ بلوچی ء چد ء
ساری فکشن ء تہء اے رنکیں کارست سازگ نہ بوئنگ همے رنگ ء
”سازین“، ہم جو انیں کارستی آزمائنے کے وتی اندر ء باز معنادار ء شاہگان
انتت۔ واب کہ زندمانی انتت، واب کہ باندات ء درکپو کیس روتج ء
راست ء ناراستیں موسمانی زانگ انتت، واب کہ زندمانی ء میراس انتت۔
واب زند ء تو شک انتت۔ واب گھنیں (گیدی) کسھانی تہء بہا کنگ لازم

بوکنٹ بے واہاں سوگات کنگ، ہما و ابانی کہ یکے ۽ زند ۽ رنگ ۽ عکس
دراہ ہما ۽ تہ ۽ انت ۽ آ ہمیشاں گوں زندگ انت، اشاں کے سوگات
کنت؟ سازین نیکی ۽ جو انیں چید گے، یک منزلے کہ دومی ۽ ہم چہ ۽
منزل ۽ لڑتاں آشنا کنگ لوٹیت۔

”لیلاں“ ۽ کسھانی یک یک ۽ گپ ۽ بکناں گڑا باز گپ
بوت کنت۔ چو کہ من ۽ ادا یک پیش دانکے نویسگی انت، ہمیشکا گپ ۽
نزاران ۽ گوشتاں کہ مئے نوکیں فلشن ۽ منیر ۽ مارشت ۽ جہز گانی، جہز گانی
ہما نوکیں رنگ ۽ لیلاں بکشا تگ کہ اود ۽ الگیری، میجک ریلوم،
سر ریلوم، فلیش بیک، کارستی درو شم ۽ دراہیں رنگ مان انت کہ ”لیلاں“
میگ ۽ تہ ۽ گندگ نہ بنت۔ زبان ۽ رد بازی (جملہ بازی) ۽ منچو جو ان ۽
دروشی رنگ (گونپ) ۽ کنگ بو تگ کہ اود ۽ شعر ۽ ردا نک ۽ دوئیں لڑت
مارگ بنت، بے ردا نک ۽ ہد ۽ ہمسرا نی اود ۽ ہشتہ کار ۽ ہیال گور انت، نہ
لوٹیت کہ آزما نک شعرے بہ بیت۔

باز مردم یا و انوک اگاں اے آزما نکانی رپک ۽ ہنر ۽ مہ زانت ہم
رد بازی ۽ زبان ۽ شیر کنی کہ فلشن ۽ جو انتریں بھرا انت، لڑتاں سر بار کنت۔
منیر ۽ آزما نکانی جو انی ہمیش انت کہ اود ۽ زند جنر بیت ۽ دو گام ۽ دیم ۽

کیت، ۽ پ مارا جیڑگ پر مائیت کہ زند چو ہم چارگ ۽ مارگ بیت چو ہم سما
کنگ ۽ گندگ بیت کہ ”لیلاں“ تہ ۽ آئی ۽ عکس کشک بو تگ۔ ہم
لہز انک ۽ جو انی انت اودا سما ۽ جیڑگ چو شتر بستکیں آپے ۽ نہ انت بلکیں
روان انت۔ ہمے روانی ”لیلاں“ ۽ ہر دست ۽ چو لنشو ۽ جنگل ۽ ہر نیمگ ۽
گندگ بیت۔

اے آر داد

25 نومبر 2015۔ شالکوٹ

واستہ بلائیں از مکاری یہ لوٹیت۔ من ہر شتریں ساپشتے ونگ تہ ہے مار
انگ کہ

”میں نے یہ جانا کہ گویا یہ بھی میرے دل میں تھا“
 منی زوہذ میں ساچشت ۽ مستریں چگا س ہمیش انت - من هرود ۽ ہے
 گپ ۽ مٹو گروں کہ

”سادگی و ہدکاری، بخودی و ہوشیاری“
 اے چاریں چچانی یک ساپشتے ءتہا یکجا ہوگ سگ گران انت، بایے
 اگس دل پہکی بہ بیت مشکل ہم نہ انت۔

یکرندے مرزا غالب ء حکیم مومن خان مومن ء اے پر بند کہ
تم مرے پاس ہوتے ہو گویا
جب کوئی دوسرا نہیں ہوتا

”اچھو دوست بوت، ہما دمانء قاصدئے گت کہ
 ”برومومنء نگش، منی تیوگیں دیوانء برورء ایوکء وتی ہے یلکیں
 پر بندء مناپدئے“

آؤ مرزا غالب ات۔۔۔۔۔ غالب compliment غم ساڑا ہگ ۛ
ہم وتی یک اسٹائلے بوتگ۔۔۔۔۔ بلئے آزما نک ”بہشت“ ۛ وانگ ۛ رند

حداواب نہ گندیت

گُشتِ بُے :

لہتیں آزما مک أنت، لوٹیں کہ چاپ ایش بکنیں۔۔۔۔۔ تو
ایشانی سراچیڑ کے بشتہ مکن۔ ”چیڑ کے“ بشتہ کنگ، پٹن چوسرے بڑگے
اُنت۔

جواب ترینت نہ گت کہ آو۔۔۔۔۔۔ میوہ پہ ہشتی سیں۔
گُش اُنٹ کہ بانچی و بدلے، اگس بدلے لَکڑا۔۔۔۔۔۔؟

بیا یک دوئی عرا

من ترا ملاً بگویم

تو مرا حاجی بگو

بلے چو ہم ارزان نہ انت کہ اے لبر انک انت۔۔۔۔ ”مک“
جنگ گران انت، اکس مک جنگ بہ بیت ہم۔۔۔۔۔ ہے مک جنگ ء

منی ہم ہما ہال بوت کہ مرزا غالب ء مومن خان مومن ء پر بند ء وانگ ء پد
بوتگ بلے۔۔۔۔۔ بلے منی کر اچٹیں مدی یے نیست بیدے ہے
بٹاک ء جنگ ء کہ۔۔۔۔۔ ہشتہ سکلیں گرانیں عملے۔۔۔۔۔ پٹن
سکلیں جنبالے۔۔۔۔۔ جنبالے اے واستہ کہ منی دل ء لگ درنیت۔۔۔
۔۔۔ ہما کورڈک ء ہما گرچ نہ نجیت۔۔۔۔۔ ہچ رنگ ء کتھارس نہ
بیت۔ دست جنہیں ء پاد جنہیں۔۔۔۔۔ نہ دست استالاں سر بنت ء نہ پاد
زمین ء سکت بنت۔۔۔۔۔ سنٹ ء اشکدیں چاڑ ءھیال آنت، گاجیل ء
دمتوسیل لہز آنت۔۔۔۔۔ گشے درے ء زبان دپ ء
مان آنت، یک بے باوری یے۔۔۔۔۔ یک بے تاہیری یے، گشے
نیماجنیں ء چیزے سستگ ء گار آنت۔ ہشتہ کتگیں لہز نہ منی بو ء کنت ء نیکہ
منی تام ء۔۔۔۔۔ درامد، درامد آنت۔۔۔۔۔ بہمتگ۔۔۔۔۔ دودلگ ء
چک ء پد آنت۔۔۔۔۔ دپ ء دل ہم سنگ ء ہم تنگ نہ آنت۔ دل لہنتیں
ٹرس آنت۔۔۔۔۔ لہنتیں نیم آنت۔۔۔۔۔ لہنتیں ہر آنت۔۔۔۔۔ لہنتیں
الوت آنت۔۔۔۔۔ پریات آنت ء لہنتیں چہال آنت، دُرس درانگازی
لوٹ آنت۔۔۔۔۔ پہ پڈری ء تلوسگ ء آنت۔۔۔۔۔ یک شپے لوٹ
آنت۔۔۔۔۔ کورے لوٹ آنت۔۔۔۔۔ بلکس تیوگیں نیلو میں

زرے لوٹ اُنت ----- لہتیں پُراپیں جہر اُنت کہ گلوگ اُنت،
گر یوگ لوٹ اُنت ---- گوارگ لوٹ اُنت، بے کچ غُ بے کساس، انچو
کہ آزمان اُنت غ انچو کہ نیلو میں زِر اُنت ---- منی اُلم چیزے گار اُنت
----- پلے منا و اے آزمان کا فی بار و چیز کے ہشتہ کنگی اُت۔۔
؟؟-----

مناسک و شُگِ اَانت کہ منیر ءوڑیں مردمے ءاے
کڈن تگ کہ چیز کے ہشت بکن۔۔۔۔۔ ءبلے پشی ءگش ئے کہ تی
گوہ دوا یے۔۔۔۔۔ گڈ۔۔۔۔۔؟؟

باید و ہمیش اُت کہ اے آزمائے گاہی ”شُر“ شرگد اے ء بہ
جیت۔۔۔ ایشانی شرح غمرا تکتیں بلے پداہم و ہداست ء
صلائے عام ہے یارانِ نکتہ داں کیلئے

اے آزمائشی تہا لہتیں انجیں 'نازری'ء 'بارگی' است کہ الم من grip
کت نہ نگت انت۔

منی نژدہ ایک آ زمانک یا گدارے ء ”شر“ ء جنگ ء واسطہ اے الٰہی انت
 کہ آیا سہ (۳) رند ء بوان ء۔۔۔۔۔ یک رند ء پہ وشنودی ء۔۔۔۔۔
 دوئی رند ء پہ پھمگ ء۔۔۔۔۔ ء سہی رند ء پہ شر گرداری ء۔۔۔۔۔

”جنگل“۔۔۔۔۔ جنگل نامے نہ انت، گڈا جنگل چي
یے۔۔۔۔۔؟

”جنگل درپے“

من گشت۔۔۔۔۔ لنشو چے ورے۔۔۔۔۔؟

”من بچ نہ وراں“

”گڈا ترا از ربدیاں چیزے زورے۔۔۔۔۔؟؟“

”زور۔۔۔۔۔ زور، اٹاں۔۔۔۔۔ تنی کرّا چم نہ بیت گوں۔۔۔۔۔؟“

من جاہ سر اٹاں

”اے چہ گپے۔۔۔۔۔؟ تنی چم و ترا پر انت۔۔۔۔۔ تو دگہ چم
چے کئے۔۔۔۔۔؟“

”اٹاں۔۔۔۔۔ منی چم زرتگ انت۔۔۔۔۔ بلئے انگہ دگہ
ہم لوٹیت گوں۔۔۔۔۔“

(جنگل)

منی چم زرتگ انت۔۔۔۔۔ بلئے انگہ دگہ ہم لوٹیت
گوں۔۔۔۔۔ حیرانی چہدا بنا بیت۔۔۔۔۔ اے لنشو انت۔۔۔۔۔

۔۔۔۔۔ اے گنو کے۔۔۔۔۔ زور نہ زوریت۔۔۔۔۔ اے چم لوٹیت
۔۔۔۔۔ ایشی ء وتی چم داتگ انت بلئے دگہ چم ہم درکار انت
۔۔۔۔۔ منی چم، تنی چم، درسیں مہلوکانی چم۔۔۔۔۔ اے جنگل کس ء نہ
خشیت، نہ تیاب رگل ایت نہ شہر ء میتگ۔۔۔۔۔ نہ منا ء نیکہ
ترا۔۔۔۔۔

”لیلاں“ مئے میتگ ء نام انت، ادا ما وتی زند گوازیٹنگ۔۔
۔۔۔۔۔ بلئے من ہر وہد ء کہ جیڑاں اے وتی رنگ ء بدل کنت، من
کسانی ء دوج ء در برگ ء ہا ترا نکسہ یے پت ء کوند ء کنت۔۔۔۔۔ منی
اولی دستکار ات۔۔۔۔۔ مناسک دوست بوتگ، من تہیں روج نشت ء
چار ات۔۔۔۔۔ بلئے منی نکسہ گار بوت، منا ایشی ء گار بٹوگ سک تور
ات۔ باوری ہبرے نہ انت بلئے من شمارا بکشاں۔۔۔۔۔؟ انچو وہد
گوزگ ء رند ہم، انگہ برے برے گردان ء ہے نکسہ ء شواہاز کناں۔۔
۔۔۔۔۔ نوں من زاناں کہ در نیت۔۔۔۔۔ آباریں کجام زما نگ ء
بر ات ء ہاک بوت بلئے کنبہ، انچو ڈولدار ات کہ من یکیم نہ باں۔۔۔۔۔
شما گپے زان ات۔۔۔۔۔؟؟ من کہ لیلاں ء چاراں منا وتی ہما

نکسہ یات کنیت ---- اے پورا ہمانیٰ و چند انت، ہمینچو کسان، انچو
رنگ رنگ ---- ہما ڈول و ہما جلوہ ---- پرچا کہ نکسہ و گار
بُوک و رند من بجر گد کوئڈ و نہ کتہ ---- گد پرچا بد و چاں؟ لیلاں کہ
وت نکسہ یے منا و گد و دوچک و حاجت جی انت ----؟؟

(لیلاں)

دل گشیت کہ اے رسہ و نکسہ کن و زپت کن ---- وانگ و پد
دل و گشے چیزے بیت ---- صداں چراگ روک بنت، ہزاراں رنگ و
دروشم چٹانی دیم و روا انت و کابنت ---- ہما نکسہ و یات کہ دلانی
تہا انت بلے ارواہ و چیر تڑینگ ---- ہمینچو کسان ----
انچو رنگ رنگ ---- ہما ڈول و ہما جلوہ ---- کجام کجام گپ و جنے؟
ہما درچکانی کہ کوہاں شیر منچک و انت یا ہما تئن و کہ، شاہدی لوٹیت کہ کئی
میراث انت ----؟؟
اے تہنا رسہ یے نہ انت ---- اے زندگیاں میتگے ہم، و گاریں نکسہ یے
ہم۔

ہر کسہ یک شاوہ یے ---- ہر کسہ یک

موتکے ---- نپس گیریں تہاری انت، ابوکی و تہنائی انت، بیوسیں
چیہاٹ انت ---- ارس و رنگ انت ----
کدی مندریکے و نک گار انت، و کدی دریگانی تاک ہو رک و ہالیگ
انت ---- کدی عینک بے کانچ انت ---- کدی چراگ
بے وٹ انت۔ اے بے وٹیں چراگ، اے بے کانچیں عینک، اے
ہورکیں دریگ و تاکچہ ---- اے دُرس جی انت ----
انت ----؟؟ گج بیگ انت؟؟ چے گشگ لوٹ
انت ----؟؟

”من ڈب و دپ پچ گت ---- مٹھو در گت و ڈل و ایر
گت ---- مٹھو و چٹانی جاگہ و بس ٹنگے پش کپتگ ات، چم وارنگ
انت انت ---- من پدا جھد کت چے جیوگ بہ بیت؟ بلے دماگ پٹ
ہالیگ ات ---- من وتی چاریں نیمگاں چم شاک دانت و چاراں گت
کہ ---- تہت و چیرا چراگے ایر انت بلے وٹ و مان نیست، دیم و
ڈبے کہ ہالیگ انت، دست و مندریکے کہ نک گت و کپتگ و گار
انت ---- دگہ ---- من جیڑاں اتاں ----
ہو ---- بلوز بادی و کر و عینکے اول است بلے کانچ و کپتگ انت۔

Disease can be used as a vehicle to

promote health

وہدے اے گپٹ ء سر پید بیت گڈا اے گپٹ ء ہم سر پید بیت کہ:

One step forward two step back چیا

گُش اُنت -----؟؟

آزما نک کر گین ہے وڑیں جا وراں بشتہ کنگ بیت۔

”آ سنگر کہ ڈن ء بنت پُشیں بستارے نہ دار اُنت ----- ء ہما

سنگر کہ مردم ء تھا اڑ کنگ بنت ہما اسل سنگر اُنت کہ منا، ترا ء تو گیس راجے ء
نواں کعت“

(کر گین)

ما چینکس زبہریں ----- آزما نک ”ہکم ء یلہ“ ء وانگ ء پد ترا مالوم

بیت۔ مئے کندگ کسے ء پُل اِتگ ء بُرتگ اُنت ء پینکے ء جم کنگ اُنت۔۔

----- ء چیک بک ءے گول و تا داشتگ ----- ما پہ یک یک کندگے ء

دگر ء محتاج ء واز مندگاں ----- بلئے تاجک چینکس و تھا اُنت -----

وتی مرضی ء مالک اُنت -----

”منی پت ء وتی کندگ بیک ء جم کنگ اُنت ء چیک بک ءے

منا دا تگ ----- ہمیش اُنت من ءے کٹھک ء آں -----“

بادشاہاں پہ یک واسے پہ یک شرابی کدھے ء وتی تخت ء تاج ندر کنگ
اُنت کہ:

ے بس ایک بوسہ لب اور ایک جرہ مئے

اگر خفا ہو تو یہ بھی طلب نہیں کرتے

تاجک بادشاہ اُنت کہ چیک بک ءے و تا گون اُنت ----- ما چینکس
فقیراں -----

”لہتیں مردم من گنداں تہ حیراناں، ایشاں پہ کندگ ء ہم چوٹی ء

عرضی دیگ کپیت ----- پُشیں بہیلیں مردم ----- دست اِش

ہالیک اُنت، چم ءے چو ہما کر کینک ء اُنت کہ چو لاں آورتگ ء تیاب ء دور

دا تگ اُنت کہ بُن ء ابید ءے تر مپے سوریں آپ ء دگہ بچ ءے پشت نہ

کپتگ ----- ء وتی لٹ اِش وت ویراں کنگ اُنت، مرگ ء رند

ایشانی سرا کندگ ہم نہیت -----“ تاجک دیم

پہ دیم مئے کندگاں کو نکلیں چک گُشیت:

”من وتی ہلاری نیں کندگاں چو نکلیں چکاں قبر گُت نہ کنال“

[illegible]

وَتِي اے کسہانی کتاب ءِ کمَن چاراں تہ سماء بیت کہ مَن چندے
کسہ یلہ داتگ۔۔۔۔۔ لہتے کسہ اگت پش کپتگ۔۔۔۔۔ کسہ ءِ
شیزاں ہم اجیں کد رت گوں۔۔۔۔۔ تو نزائے کہ کدی ءِ چوں
سز پگ پنا کن انت؟ برے ہیال ءِ دُروشم ءِ، برے ندارگ ءِ وڑاسر ءِ
چٹانی تہ ءِ سُرپ انت۔۔۔۔۔ ءِ مہنچو نلیگ کن انت کہ پتو بختہ کنگ ءِ
اید گد مہچ راہ ءِ درپش نہ کپ ایت۔

پیروز و شیشک

[illegible]

[illegible]

آئیمگ ء کپوت ایثانی گپاں گوشداران ء حیوگ ء ات کہ اے
مردم ہبر و کنگ ء انت ----- بلے ہرانی تہ ء چیزے کم انت -----
----- کمیں جیڑ ات نے کہ چے کم انت -----؟
ہو۔۔۔۔۔ بولی و منیگ انت ----- بلے سان نیست، ہشکیں لہز انت
----- جہر ء نرم ء ساری پد رنہ بیت ----- گڈ اے چوں جہر انت۔
-----؟ شہم ء شگ ء رندہم چٹانی تہ ء جی گندگ نہ بیت۔۔۔۔۔
----- اے وڑ چوں بوت کنت؟ کپوت گپاں گوشداران تگا نسرؤ ان
ات۔۔۔۔۔

پدا وھدے کہ جنگل ۽ دیم اے نیمگ ۽ خزینت تہ گند ایت
کہ----- کپوت ۽ وتا سے گشت ات ۽ آس دیاں بوت ۽
سھاگ ۽ نشنگیں مردم یک یک ۽ ڈران بوت انت----- کپوت پہ
دما نے مہتل ات----- وھدے دلجم بوت کہ اے مروت انت
گڈا اتک ۽ ایشان ۽ اے نیم ۽ نیم ۽ لیٹیت ۽----- پدا کیسگ
اش چار ات انت----- بلے ابیدے لبراں دگہ ھچ در نہ کیت
----- گڈا کپوت دلجم بوت ۽ بال ۽ گت----- جنگل ۽ کدوہ
نیم ۽ رپتگ ات ۽ غشت ڈن ۽ وتی چونکی ۽ پدا آورتنت کدوہ ۽-----
۽ پہ چونکیاں مشکولی ۽ ہا ترا کسہ یے ہند ات ۽ گت کہ کسہ ۽ تہ ۽ لہتیں
مردم انت، کہ مرگانی بولی غمران کنگ ۽ انتت----- لبرا انتت کہ سان
اش نیست ات----- وتا سے ات کہ آس ۽ برنگ ات-----
کپوتے ات ۽ لہتیں لاش انتت----- اتکی یے ات کہ گیا بانے جوڑ بوتگ
ات۔

مردمء ہر رند اپہ وتی در گیجگ ء وتی جندہ لاس کنگ کپ ایت ،
 ساچست ء در دہم ہمیش انت ء لدّت ہم۔ انچو گوش اُنت کہ Die,

جاگہ ءوت درگج ایت --- میکروچے من نازینک دیست ---
 نازینک ءنام من زنانان کئے انت ---؟ ہماروچ ءکہ من دیست،
 دل ءگشت اے نازینک انت --- ءدل ءاے گپ مہنجو پہ کوکار
 گشت کہ من چرائی ءآئی ءنام ہم جُست نہ گت --- راستی مُردنی
 ہمیش انت کہ من انکہ ہم زنانان کہ نازینک ءنام کئے انت ---؟
 نازینک کساس 28 یا 30 سالی جینے --- بیگاہ ءوہد ءمن چوتی
 لوگ درکپتگ انت ءآچہ مئے ہمساهگے ءکمپان ءدر آتک --- گوں
 من دیم پہ دیم بوت --- من آئی چمانی تہ ءچار ات، ہسے یلکس
 دمان ءمن دیست کہ آئی ءتُن آئی ءدیدوک ءتہ ءچومار ءوڑاپتاگ ءسر
 ئے مکت انت --- ءہمے یلکس ساہت ءنازینک چہ من شکو ست
 ، بلے آئی ءتُن ءزیبائی انگت ہم منی ہمراہ انت --- چومارے ءوڑاکہ
 وتاگرد ءپتاگ ئے --- ءچم ئے ہمے داب ءموٹ اتک انت
 کہ گشتے تہنا منا گندگ لوٹ ایت۔

اے کسے یے یا کسے یے ءسرا انت کہ مروچاں چہ مئے میتگ ء
 رنگ درنیت --- من کہ کسان اتاں گڈاروچے دورندا --- یکے

سُہب ءمہلہ کہ رنگ دیم پہ چراگاہ ءسرکپتگ ات ءیکے دیگر ءکہ رنگ واتر
 بوتگ ات --- من ہمے ندارہ اَلَم چار ات --- یک مردے
 کہ مکتی یے دست ءات ئے --- دلوتانی چست گتکس دتوانی تہ
 برے پڈر بوت ءبرے اندیم --- ءبرے برے کہ کسانیں شکے
 ءثرانچ بست ءچہ رنگ ءڈن درکپت، گڈا شپانک ءتگ بست ءپدا
 سدرات ءرنگ ءہوار کپتک --- من مُدام لوٹ ات کہ شک انچو
 ثرانک بہ بند انت ءرنگ ءرہنداں بہ پُروش انت --- منا اے
 ندارہ ءسک تاہیر داتگ ات --- نوں من کہ ازم ءبابت ءجیراں منا
 ہماشک ءرنگ گیر کاہنت --- چاگردگوں وتی راہ ءرہنداں ہمارگ
 انت کہ یک میتیں کشکے ءروگ ءآہگ ءہیل انت ءازم --- ہما
 شک --- کہ مہنجو نوک ءتپاک انت کہ انگت ہچ ہیل ءگتہ کاری ء
 پولنگ ئے نہ چتہ --- بلئے کسے بس ہمے نہ انت --- اصل
 کسے ایش انت کہ مہلوک گوش ایت اچ مئے زانگ ءپیش یک شپانکے
 بوتگ کہ نام ئے پیروز ات --- اے رنگ کہ مادیستگ، ایشی ء
 شپانک ہما پیروز ءنماسگ ات --- گوش انت کہ کہ پیروز ءرنگ
 وہدے چراگاہ ءیلہ داتگ گڈا وت ویل بوتگ پرے بونک ءپرا

--- غُمن نہ من ات ----- بلئے پدا چاروک گیش یو ان بوت
 انت ----- غُ آسر ہمیش انت کہ من اے دُرسیں کسہاں وتی نام ء
 شنگ کنگ ء آں ----- وائے ماغ وائے مئے نادزسی بلئے ---
 ----- بلئے ازمکار ء مستریں نادزسی غُ شادہ الیش انت کہ آ ازم ء آسر
 گُت نہ کنت ----- کسہ انگلت ہم باز پس کپتگ ----- ازم گوں
 مردم ء ساه ء روت غُ کنیت، پمشکہ آسر نہ بیت ----- غُ شیرے بہ بیت یا
 کسہ یے من نہ آئی ء ہدات کن آں غُ نیکہ آسر -----
 ----- بس جیڑاں نے۔

منیر مومن گوادری

18/03/2016

22

کا گدک

اے میت ء چارگ ء رندکس اے گپ ء جیڑاں نہ کنت کہ اے
 مردگوں کے بُو تہ من وتی زند ء چُشیں جلوانا کیس میت نہ دیستہ۔ منا
 انچو گمان بُوگا ات کہ دلارام ء وتی سرجمیں زند ہے ہاترا گوازیستہ کہ آئی ء
 میت اے وڑ زیبا بہ بیت اگس نہ چروزی ء دُور پرائیا زندگ بُوگ
 گران ات، مرگ و انگہ مذنیں گئے۔

دلارام ء میت آئی ء ناکو ء کمپان ء گنڈے ء ایر ات غُ مردم پہ
 گڈی دیدار ء روگ ء آگ ء انتنت مید، ریش غُ برت ہما
 وڑ شنگ غُ شانگ، چل ء اڑ انگ انتنت کہ آئی ء زند ء بوتگ انت
 من وس گُت کہ ہما گیشیں چیز ء در بہ گجاں کہ آئی ء گوناپ ءے چوزیدار
 کتہ بلئے من شوہاز ات نہ گُت منا انچو سہا بُوگا ات گُشے کہ
 زیبائی چوآپ ء آئی ء سرار چگ بوتہ دگہ ہر پیم ء دلارام ہما ات کہ
 وتی زند ء بوتہ بلئے بلئے بس دُولدار تر ات غُ سک باز
 دُولدار تر ات من چہ کمپان ء در کپتاں، منی دل منگ ء نہ ات کہ
 مردم چُشیں زیبائی یے بہارت غُ کل بکنت۔

☆ اگس هدا ترا بکشیت چیزے بلوٹ..... گڈا تو چے لوٹ
ئے.....؟

☆ من..... من ده انچیں لٹک لوٹاں کہ تہیں روج کار بہ کعت
بلئے کس نے مگندیت

☆ دگر دہ لٹک..... تو چون کنئے انچو لٹک.....؟

☆ من گوں هالٹکاکاں کد وہ یے گوپک لوٹاں

☆ کد وہ یے.....؟

☆ ہو..... کد وہ یے..... کہ اودا منی واب زندگ بہ بنت..... ہبر
بہ کعت..... بہ مڑا انت..... سؤت بہ جن انت۔

اے اولی کا گدے ٹکڑا ات کہ من چست گت ء و نت..... بلئے
ایشی ء مناہینا رکتہ..... سک کسان ات۔ نوں بیامن شمارا اسل گپ ء گشاں
گا بکند ءے کسہ پر رچاں بہ بیت..... اتوں یک کسانیں ٹین ء
کوہنیں پیتی یے منی دیم ء انت کہ ایشی ء تہا لہتے کا گدیا کا گدک ءے بکش
مان انت..... دلارام کہ آئی ء واہگ بوتہ آپہ روزی ء کسے ہشتہ
بکت..... بلئے چد ء پیش روزی دگر ہلکے ء ساگک دیک ء دیم دیک
بوت..... ء دلارام ء میزاں میزاں ء وتی ہوش ء سما ء وٹ جہل

کنناں کت..... ءاے کار آریا گوں ہمینچو حاموشی ء کتہ کہ کس ء آئی ء
گنوکی ء سبب ء جیرگ ء حاجت نہ بوتہ، ء گڈسرا مہلوک ء بس ہمینچو زانیتہ کہ
دلارام گنوکے ء بس..... دلارام منی ہمساہگ ات ء یک روچے ہے
گنوکی ء جاوراں من دیست کہ پیتی یے بگل ء انت نے ء چہ لوگ ء در
کپتہ..... تچک ء منی کڑا اتک، پیتی نے منادات ء گشتے..... ”ایشی ء
بڑور..... تئی انت“ من جُست گت کہ ایشی ء چے مان؟ گڈاپتہ ء بدل ء
پیتی ء دپ نے تچ کت ء منا پیش داشت..... پیتی ء تہا بس دو ء سہ کلم ء
لہتے کا گدہ پُچند مان ات..... من و ہدے دیست کہ پیتی ء ابید ء درتگیں
کا گداں دگر بچ مان نیست گڈا من دلجم بوتوں ء پیتی زرت ء گوں وت
لوگ ء آورت..... پدا من یک و ہدے گیگ کت ء نشناں کہ چاراں
اے کا گدچی انت.....؟ من پیتی تچ کت ء چاراں بوتوں.....
گیشتر کا گد بس نشان جنگ انت..... آہانی تہا بچ ہشتہ نہ انت، بس لیک ء
نشان انت کہ بچ وڑا پھگ نہ بنت..... دگر لہتے کا گدک چٹا ہالیگ
انت بچ نے مان نیست..... بس کمیں کا گدک انطین انت کہ آہانی تہا
چیزے نہ چیزے ہشتہ انت..... ہشتہ ساپ ء وانا ک انت، ءاے
کاھد کانی وانگ ء زانگ بیت کہ دلارام ء وتی ء یک جٹکے ء کسہ ء اندری

موسمِ نشہ کنگ ءِ جُہدے کتہ کہ نام ءے روزی انت ءُ باز جاگہ ءِ
 آئی ءِ بس وتی ہبر نشہ کتگ انت ءُ باز جاگہ ءِ dialogue ءِ وڑاوتی ءُ
 روزی ءِ گپ نشہ کتگ انت بلئے دیم ءِ نام ءے نشہ نہ کتگ ہر
 رد ءِ بندات ءِ نشان ءے جنگ ءُ وانگ ءِ رند پہ مردم ءِ اے گپ ءِ
 زانگ گران نہ بیت کہ اے گپ دلارام بیگ انت یاروزی ءِ اے
 کاگدکانی سرا بید ءے ہمے ہشتہاں دگہ بچ نمبر یار مس نیست، ہمیشہ زانگ
 نہ بیت کہ کجام کاگد پیسر انت ءُ کجام رند تر؟ ءُ من ہم اے کاگداں بچ
 گچین ءُ بچین نہ کنناں ءُ ہرچی کہ دست ءِ کنیت ہما وڑا یر ءے کنناں
 پرچا کہ ایشانی باز رند ءِ وانگ ءِ پد من اے گپ ہم اتگ کہ دلارام ءِ
 اسل ءِ چہ کسہ ءِ گیش وتی مہر ءِ کسہ ءِ موسم ءِ نشہ کنگ ءِ ارمان بوتہ ءِ
 اگس اے کاگد کہ ہے پیم آجو یلہ دیگ بہ بنت گدا بوت کتہ کسہ ءِ
 ارواہ ءِ زیر بہ شہیت ءُ پدا انوں کہ من دلارام ءِ گڈی دیدار کتہ ءُ
 پیدا کاں نوں لاچاراں کہ اے کار ءِ انوں بکناں.

من نہ زاناں نشہ ءِ تھا و ہد ءِ چوں کچ کعت ءُ پدا ہما و ہد ءِ کہ مردے
 ہاموش بہ بیت من اے کاگد وتی من ءِ یک کلا کے ءِ حساب ءِ کتہ
 ءُ نشہ بندات کتہ زی روزی یک کلا کے ہما بوتہ

☆ مرچی منا انچو سہاؤ گا انت کہ تو پسن سک زہر ءے
 ☆ دیم ءِ آہنگ ءِ ترینیت ءُ بچ نہ گشیت .
 مے دوینانی نیام ءِ و ہد چو آپ ءِ گوزان کتہ انچو کہ مایکے
 دومی ءِ دیست کنیں بلئے تزیک نہ نیں ءُ منا ترسگ ءِ انت کہ
 روزی ءِ ہاموشی الیا چہ من دُور بزرگا انت .
 ☆ روزی اگس ترا منی توار سر یوگ ءِ انت گدا تو بزان کہ تنی
 ہاموشی اے آپ ءِ دیوال ءُ برز تر کنان انت ءُ اے دیوال ہمینچو مہکم تر
 بیت تواج من ہمینچو دور تر بے .
 ☆ کمیں بچکندیت ءُ پدا وتی لنگ ءِ لٹفانی سرا انچو ایر کتہ کہ
 بزاں بچ مہ گش
 من و ہد ءِ پاد برمشانی گوشدارگ ءِ جہد ءِ بے سوب بوتال ءُ
 گدا
 ☆ واہ بس تو انچو مرچی ہدا ءِ منی گوشداشتہ من مدام
 ہے دعا کتہ کہ تو منی کرا انچو بے ترک ءُ توار بہ بند ءے، بس منا بچار ءے
 ءُ منی کپاں گوش بدار ءے نہ گپے بلئے ءُ نیکہ چول بہ
 جنے واہ واہ

منی بٹاک ہلاں بوتگ انتت ءنوں روزی ءباریک ات بلے آئیا
 منا کسانکیں چم سہرے دات ءپدا دیم ءے دومی نیگ ءترینت ءوہدے
 موکل دات کہ مے نیام ءروان بکت وہد وہد پہ آئی ء
 موکل ءمہتل ات جنزان بوت مے نیام ء سُبک
 سُبک ء آپ ءوڑا کساس کلا کے گوستگ ات روزی چہ
 وتی جاگہ ءپاد اتک منا چار ات ءے کسانکیں
 بچکندے ءپدا منی ء وہد نیام ءچول جنان ربادگ
 بوت

اچ تو پیش کس نیست ات بس یک بیگانگیں
 امروزے اچ من بے کمار انچو کہ تامرے بہ بیت
 وتی کاراں دزگٹ
 پدا تو اتک ءے منی ایوکی سرجم گٹ ءمن چہ امروز ء
 گیش ماں میا تک ءے بے کمار بوتوں بس ہمینچو بوتگ ات
 کہ پدا تو شت ءے

مردم گوں درتگیں گداں و دنیا ءدیم ء ہم روت بلے گوں کھی چنڈی
 نیں ایوکی ء نہ ہدا ءدیم پیش داشت کنت ءنیکہ وتی دیم ء کپت
 کنت بے تو امروز ہماوڑ دزگٹ ہماوڑ بیگانہ انت بلے
 من بس من و تائم کنگ ء نیاں

آ ہمینچو شرّیں مردے کہ منی کسہانی تھا جاگہ گت نہ
 کنت من ہر روج جیڑاں بلے زانت نہ کنان کہ آ منا چینکس
 دوست بیت بس ہے زاناں کہ من آئیا بے کساس دوست
 ہاں اسل ء آئی ء تھا بازیں دریا یے چول جنگ ء انت
 من کہ ہر وہد گوں آئیا تو یک ہاں یک نہ یک دریا یے منانوان کنت ء من
 اچ و تاوڑ ہاں منی دل گوں من گندگ نہ بیت، اگس اتوں منا
 کسے جُست بکت، من بچ نہ زاناں کہ آ منا دوست بیت یاناں؟ ء اگس
 دوست بیت گڈا کجام کساس ء؟ بلے لہتیں وہد انت من سک
 تکا نسر ہاں وہدے جیڑاں کہ من پہ آئیا بچ کنت نہ کنان داں اے
 حد ء بیوساں کہ پہ آئیا کسے ہم بشتہ کنت نہ کنان ء
 روزی آئی ءچم، لنت، ہبر ءروا جانی دریا ہر دم یک وڑ چول

جعت ، بلئے من آہانی دیم ء در پکت نہ ہاں مناسک تو ریت ، یک
روچے من گشت

☆ ترا منی کسے ء تھا جاگہ گرگی انت

کند ات ء گشت نے

☆ گڈا کجا درخواست بہ دیاں؟

☆ درخواست مددے ، بس پچول مہ جن دانکہ من ترا

دست ء گپت ء جا گئے نادینت بہ کنناں .

پدا کنڈات نے

☆ اے دریا اگس منی وس ء بوتین انت من سیہ ڈٹے ء تمبو

یے جت ء چوت ء چوتو ہر ڈکاں آجوتتاں بلئے وائے تالہ

کہ نہ بیت اے دریا ہاں تو بس گندے بلئے منی حون ء تھا

تچنگ ء انت ء ترا گپے بگشاں؟ مردوتی سر ء بگر کہ اے

دریاد مہ پدم شاہگان ء توانا تر بو ان انت منی وھیر انت

بلئے ترا چیر مہ کش انت ہاہا ہاہا

دوشمبہ ء روچ ات ما دوئیں تشنگ اتیں ، بلئے ہر دو

بیٹوار پدا آئی ء گشت

☆ من گوں تو دُچار کپنگ ء ہاترا سفر کننگ لوٹاں در

کپنگ لوٹاں سک دُور روگ لوٹاں .

من حیران بوتتاں

☆ تو منی کرّا تشنگ نے انکہ گوں من دُچار کپنگ ء ہاترا

کجاروگ لوٹ نے من زاناں کجایاں؟

☆ چو و ہو تو ہمدے ، بلئے تئی بیوا کئی ء زبان مرچی مٹ

اتنگ مرچی تئی بے چاڑی منا تو ارکننگ ء نہ انت ۔

ایٹکی دریا یے ہر مردم ء کساس ء جہل ء شاہگان

بیت ایٹکی ساز جنان انت ، انچو کہ دریا یے ء پچول

کسے ء سمر ا بے پرش انت ہلک ء میٹگ منی کش ء

کرّاں اوشنتوک انت روگ ء انت تچنگ ء انت انت

بلئے اچ من اندیم پرچا کہ منا ایٹکی ء ساز ء نوان کتہ .

☆ دنیا ہمینچوسی انت کہ مُندر یکے ء تھا جاگہ کت کنت .

☆ گڈا اے مندر یک ء تو کئی دست ء دے؟

☆ اڑے پلے اے بدرنگیں دنیاؤ پونگلیں مندریکہ.....
 پلے گندے تئی لنگ منی واپاں اڑیں انت گڈامن سک لنگ
 ہاں..... واب کہ اڑ انت گڈا مردم ء زبان نہ گیشیت.....
 بچار..... منی زبان گیشگ ء نہ انت..... تو سر پدوئے ناں
 کہ تئی لنگ

اے پتی ء تھا ہا گلیں کا گدک ہمیش انت کہ آہانی تھا
 چیزے نہ چیزے بشتہ ات. ء من اے کا گدا بیدے رد ء بند ء پتاس ء ایر
 کنت. اگس اے بشتہانی تھا کسے، موسے یا جلتکے بند انت گڈا آپدر
 بوئے. پلے ایشانی تھا بس یک کا گد کے ء بشتہاں من پدا جہل ء دینگ
 لوٹاں، ء چد ء پد گڈا منی کار ہلاں.

انچ تو پیش کس نیست ات..... بس یک بیگانگیں امروزے.....
 انچ من بے کمار..... انچو کہ تا مرے بہ بیت..... وتی کاراں دزگٹ.
 پدا تو اتک ءے منی ایوکی سرجم گٹ..... ء من چہ امروز ء
 گیش ماں میا تک ء بے کمار بوتناں..... بس ہمینچ بوتگ ات
 کہ..... پدا تو شت ءے.

مردم گوں درنگیں گداں و دنیا ء دیم ء ہم روت..... پلے گوں کچی
 چنڈی نیں ایوکی ء نہ ہڈا ء دیم پیش داشت کنت ء نیکہ وتی دیم ء کپت
 کنت..... بے تو امروز ہماوڑ دزگٹ..... ہماوڑ بیگانہ انت..... پلے
 من..... بس من و تا منیم کنگ ء نیاں.....

من نے جہڑہ بیاراں، من کہ ہر وہدء گوں شابانء دُچار کپتگاں جُہد کتہ کہ
چٹمان نے مہ چاراں، بلئے بے بھت ترا انچو چار بیت کہ مردم ءوتی سرء بھکت
بیت۔ اے مردء کزننگی نہ انت۔ من کہ ہر وہدء شتگاں ایشی ءچٹماں منا
مندگ نیشتہ۔ ءو بڑگیں سیاہل ءچچار، سرے سرکپ، ترا کمار نہ کنت۔

مُدام نشہ ءوتی جیک ءتہا چار بیت، گشتے کہ ہما ہزانہ یے کل ءے گتہ کہ
مُدام انان ءے گورانت۔ کش ءکڑاں ہرچی بہ بیت۔ اے مردء دگوش نہ
ٹگلٹ۔ برے برے من جیڑاں کہ اے مردمپت ءگنوک انت، یک
مردم کہ اینچو بہ سلکت آئیا را گنوک بؤگ ءحاجت چچی انت؟
گنوک اوں باز است، ہر کسی وتی رنگے، وتی تب ءوتی کیفے بلئے

لنشو.....

مرچی لنشو ءبیرانی ءچارمی روج انت۔ ہے روج ء کہ لنشو
مریت من ادء نہ بوتگاں۔ منی ءلنشو ءنیام ءچ وڑیں سیادی ءہمگوگی یے
نیست۔ بلئے زاناں پرچا کہ اے مردء مرگ ءحال ءمنی سرء چودزے ء
مانشانت ءہما انت کہ انگہ اوشتا ءنہ بُجیت۔ اے دنز ءتہا بازیں چیزے گار
بوتہ ءبازیں چیزاں رنگ مٹ گنگت۔

•

جنگل

من دانکہ وتی سرچست گتہ، لنشو ءگنداں کہ ہے دک ءوراں
ویل انت۔ ما کہ کسان بوتگیں برے برے مارا چریشی ءٹرس انتہم۔ بلئے
اے مردہ کس نہ جتہ ءتاوان نہ دانتہ۔

لنشو بُنیاد ءادء مردم نہ انت، گشتت کہ وتی ورنائی ءادء اتکہ ء
وہدیکہ اتکہ گڈا پدا در نہ کپتہ۔ ہما انت ہدانت۔ پمشکہ ادء اے مردء
بابت ءکس نہ زانت کہ گچ بیگ انت ءکئی مردمان انت؟ اے بس لنشو
انت۔

گنوک باز وڑیں است، دریش اوں گنوکے، دائم کندگ ء
گز یوگ ءنیام ءاوشتا، من اے مردء موسم ہجر بدل بؤگ ء نہ دیستہ،
مُدام جہراں بستہ، بلئے گر وک پہ نہ جنت۔ یکے شابان انت اے مردو
تیوگ ءپٹے، اگس کسے ایشی ءچٹماں بہ بندیت ءبیاریت، بحال نہ انت کہ

ایک روپے من سُبھ ۽ مہلہ چہ لوگ ۽ درا تکاں، دانکہ لَنشو انت،
 من تو ارجت۔ ”اڑے لَنشو بیا“
 اتک ۽ منی کڑا اوشتات، من سُبھ گت
 ”لَنشو! تئی اصل نام کئے انت؟“
 ”منی نام..... ہو..... ہو..... منی نام لَنشو انت“
 ”تئی پت کئے انت؟“
 ”من نام ۽ زاناں“
 ”گڈا تئی پت کجا انت؟“
 ”جنگل ۽ عشیہ“
 ”جنگل کجا انت؟“
 ”جنگل..... جنگل ہر نیمگ ۽ است..... اے میٹک ۽ میام ۽ بلا ہیں
 جنگلے..... ۽ اود ۽ تیاب ۽ کہ توروے اود ۽ اوں جنگل چول جنت“
 ”تو کدی جنگل ۽ شتکئے؟“
 ”من ہر روج رواں“
 ”گڈا اود ۽ وتی پت ۽ گند ۽؟“
 ”جنگل ۽ کس گند نہ بیت، اود ۽ ہر کس گوں جنگل ۽ تہنا انت“

”لَنشو! منا جنگل ۽ نہ برے گوں؟“
 ”اتاں..... تو گاربے..... ۽ پدا تئی شوہاز ۽ من گسر بیاں گڈا جنگل منی سر ۽
 سک کنڈیت“
 من دگہ جبرے کنگی اتاں، کہ مزنیں ہیکے داتے ۽ راہ کپت۔
 اے اوں اجیں مردے، مُدام جنگل ۽ گم ۽ گپتہ۔ پڑیں شہرے ۽
 جاک ۽ سلواتانی تہا چو جنگل ۽ ساسم ۽ ایمن انت۔ ہر وہ کہ جبر کنت جنگل ۽
 نام ۽ اَلَم گپت۔ من یک روپے گشت ”لَنشو! تئی نام ۽ اگس ما جنگل بکنیں
 چون انت؟“ مردز ہر گپت..... ”جنگل..... جنگل نامے نہ انت“
 ”من گشت ”جنگل نامے نہ انت، گڈاچی یے؟“
 ”جنگل درپے“
 •
 پنج یاشش سال پیسر ۽ گپت انت کہ منی سنگت زہیر ۽ منا زرت ۽
 بُرت لَنشو ۽ کڑا ۽ ہے روچی من ۽ لَنشو اولی رند ۽ ہمدیوان بوتیں۔ ۽ چما
 روج ۽ آدیم گڈا من و ہد و ہد ۽ سرا آدر گیتک ۽ آئی ۽ جبر گوش داشتنت۔ ۽
 ہے روچی ما کہ سر بوتیں۔ زہیر ۽ پُرس ات کہ ”ہاں لَنشو چے کنگائے؟“
 جواب ۽ تترینت کہ ”کار کنگایاں“

زہیرؑ کنداتؑ گشت ”اے پُتھیں کارے کہ تو بے دستؑ پادانی
سُرینگؑ کئے؟“

گوں ہمہ حیرؑ اش کنگؑ لَنشو سہر تراتؑ دیمؑ گوں زہیرؑ گتؑ غزنہ
تزنہؑ گشگؑ گتؑ ات۔

”تئی اوں دل وٹؑ انت کہ تو مردے؟ تئی کتر اچے است؟ بس لہتیں
رنگؑ داتگیں لہز انت..... تو بس چندے مَر تگیں تو ارانی جونانی وارثؑ“

من حیران اتاںؑ مردؑ چارگؑ اتاں..... کمئیں دمؑ گتؑ پدا بندات
بوت ”پیسرا من اوں انچو بوتگاںؑ؁ بلئے نوں کہ من شہریل گتؑ گُیا بانؑؑ

اتکاں۔ نوں من زاناں کہ ما مردم نہ بوتگیں..... بس لہتے ڈبؑ بوتگیں.....
تو..... تو کمئیں بہ جیر..... کمئیں خیال کن..... تئی دماگؑ چے مان؟..... تو

ستر جہد بکن ابیدے چندے رنگؑ لہز اں دگہ بچ شوہاز ات نہ کئے.....
بلئے اتوں من..... منی دماگؑ تہادڑ چکؑ انتؑ؁ آبشار انتؑ؁ مرگؑ انتؑ؁

جیرگا جاکؑ انت..... اے گوات کہ ادؑ گشگاؑ انتؑ؁ ہچو سُبکؑ انت کہ ڈنؑؑؑ
غ تہا یک حسابؑ جُز بیت..... اے حیراں بد مہ برؑ؁ تو مناسک دوست

بے..... بلئے تو ڈبےؑ؁ انچیں مَرگی ڈبؑ دیستہ کہ مَر تگیں مَرگؑ مے ماں
بہ بیت..... انچیں ڈبےؑ؁ من وچو بچ گتؑ نہ کنناں..... بلئے حداءؑ

بچار پہوت رحم بکنؑ“

ہمے حیراں پدا حاموشؑ بوت۔ پدا من وٹؑ گتؑ؁ منا ایشیؑ حیر سک دوست
بوگؑ انتت۔ من بازیں جُستؑ پُر سے گت۔ بلئے بچؑ مے نہ گشت۔ غ

انچو اے دیمؑ دیمؑ چارگؑ گتؑ ات کہ گشے زاناں ما اودؑ نہ ایںؑؑ اے
مرد تہنا انت۔ گڈاز ہیرؑ منا گشت کہ نوں مریچی حیر نہ کنت۔ پدا دگہ

روچے مان مے تزنیں۔ غ پدا گڈا دیر نہ گوستؑ؁ یک روچے من دیست کہ
لَنشو پیدا کؑ انتؑ؁ اتکؑ بے توارؑ منی دیمؑ اوشتاں۔ سرے جہل

ات..... مناشک بوت کہ بگندے بڑگؑ ہڈ یک انت۔ من گشت ”لَنشو
چے ورے؟“

”من بچ نہ وراں“

”گڈا ترا زردیاں چیزے زورے؟“

”زُر..... زُر اتاں..... تئی کتر اچم نہ بیت گوں؟“

من جہ بر اتاں

”اے چے گپے.....؟ تئی چمؑ و ترا پُر انت..... تو دگہ چمؑ چے کئے؟“

”منی چم..... اتاں..... منی چمؑ زرتکتؑ؁ بلئے انگہ دگہ لوٹیت گوں“

”تئی چمؑ کئےؑ زرتکتؑ؟..... غ کئے انت کہ دگہ چمؑ لوٹیت“ منی جانؑؑ

ڈرہگ بنا گت۔

کمنیں دیرے بے توار بوت..... غدا پدا چکند ان گشتے

”جنگل سک شر رنگ انت..... پیسرا چتاں دز جنت۔ چد غدا پد گدا دیمہ کنزیت..... یکمرے مردم سرے تہا ایر کپیت غدا دستیں رنگاں بدل کنت..... پدا گندے جنین رزان چوں شود انت..... لہزاں انچو شودیت..... گدا ترا سماء بیت کہ موسم مٹ یوان انت..... وہدے..... وہدیکہ لہزانی رنگ تیوگ غدا بدل بنت گدا تو انچو نوک بے کہ وتی چارگ غدا سیر نہ کئے..... تنی تہا چ کونیں غدا زگی ایں چیز پشت نہ کپیت..... چد غدا رند..... ہو چد غدا رند جنگل دگہ کارے کنت۔ ہمے لہزاں دست، پاد، چم غدا پونز پر کنت۔ لہز زندگ بنت، کندنت، گز یونت غدا کار کعت۔ غدا لہزاں ساہگ اوں ہمراہ بیت۔ گدا مردم لاچار بیت کہ بس بگندیت غدا ہماریت“

آحاموش بوت..... منا او پار نہ روگا ات، جُست گت ”گدا پدا.....“

پدا نوں جنگل ترا گشتیت، تنی کرا لہز و نیست،..... نوں تو زبان غدا پے کئے؟..... جنگل و مہروا نیں چیزے پہ کسانیں چیزے غدا چوں زہر کنگ بیت؟..... تو وتی زبان غدا اوں دے..... غدا گندے جنگل غدا تنی زبان اوں تچ گپت..... گدا بزاں کہ ترا وتی سر جمیں مہرے بکشا تہ..... نوں بزاں تو سرتا

پادوت جنگل جوڑ بوتگے“

•

اے روج منی غدا لنشو غدا دوستی غدا گراں تریں روج ات..... اے روجی من انچو ژند غدا پند بوتگاں کہ گشتے زاناں سبھیں روج بارکش اتہ..... اے نیاد رنداں دیرے مادپ نہ پتیں اصل غدا منا آئی غدا کرا روگ غدا ہمت نہ یوگ غدا ات..... اے نیام غدا بازیں وہدے گوست۔ من چہ لنشو غدا بیہال بوتگ اتاں۔ کہ انا گہ غدا یک شپے عشاء رند من لوگ غدا روگ غدا اتاں کہ وتی مہنگ غدا ڈگیے غدا سرے دیست کہ چیزے ایر انت۔ من نوک غدا شتاں، دانکہ مردے..... منا دیستے کمنیں سرات..... من شری غدا چارات..... دانکہ لنشو انت۔ من دوست جت ”واب غدا آگاہے؟“

نرم نرم غدا سرگا گت ات غدا سہتے رند پاد اتک غدا نشت۔ من ہمے شہی حیاں گت کہ سک دیر انت من لنشو نہ دیستگ سک پیر غدا زور بوتگ ات۔ من پہ کیگ نیشان غدا جُست گت ”لنشو چون غدا تنی جنگل چون انت؟“

”من شراں..... غدا جنگل..... جنگل انت۔ نہ منی انت غدا تنی انت..... جہر کئی انت؟..... جہر ایں یل..... تو آس دیست؟..... آس کئے انت؟..... کئی سیناد غدا وارث انت؟..... تو غدا روک کئے..... بلیت، تو غدا

کُشِے..... مریت..... بلئے جُستِے بکن۔ ترا چہا نیاریت.....
 مردم پُتِے ٹہلِے انت..... تو اڑے جنگل نہ دیستہ..... من حیراناں تئی
 چہاں چے مان؟..... تو دمانِے گار بے..... بلئے ہر کسِے کہ جنگل دیستہ
 پچر بیگوواہ نہ بیت۔ ہر کشکِے زانت..... جنگلِے کشک باز تابِے لیسِے
 ڈنگر انت۔ بلئے زندگی چکِے ارزان انت..... کشک گندِے چک بوتنت
 مردم گار بیت..... تئی..... تئی نام کئے انت؟..... بلئے نامِے یل۔ من
 زاناں ترانمی حبر باور نہ بنت..... بلئے تو ہنچو و زانے کہ من جنگلِے
 آں..... شہرے ے نیاں ے جنگل سکس زوراکس چیزے..... منی بازس ہیلے
 چچِے گپتہ..... بلئے تو پریشان مہو..... انگہ من توام نیاں..... انگہ منا بازس
 انچس امانت گوں کہ جنگلِے چچ گرگی انت..... ے ہماروچِے کہ جنگلِے منا
 تیوگِے وتی گت..... تراوت سماء کپیت..... ے گڈا منا اے کپانی کنگِے
 حاجت نہ بیت“

لنشو انگہ اوں حبر کنگِے وڑا ات۔ بلئے شپ بے و ہداتِے من پاد
 اتکِے اتکاں۔ تو امیں شپ لنشوِے جنگل گوں من اڑا تک ات۔ من کہ چم بند
 کشت منارلس اتِے پتاتے۔

اے منی ے لنشوِے گڈ سری دیوان ات۔ پرچا کہ پدا من دہ روچِے

واستہ چہ شہرِے ڈن ٹناں..... ذی کہ وائر بوتناں اش گتہ کہ لنشوِے مریتہ.....
 مرچی آئی ے بیرانی ے چاری روچ انت انگہ قبرِے حاکِے ترانت..... منا
 دیر انت من کرِے نشنگاں بلئے مرچی چچ نہ کشیت۔ ہنچو جُستِے
 بکن..... چچ نہ کشیت۔ بکندِے نوں لنشوِے توام بوتہ۔ جنگلِے وتی مہر
 کبشانتہ..... بکندِے..... بلئے من زاناں کہ آدِے نہ انت..... آ لازم
 جنگلِے بیت..... ے جنگل..... جنگل ہر نیمگِے است..... اے میتگِے نیامِے
 بلاہیں جنگلِے است ے اودا کہ تو تیابِے روئے..... اودا اوں جنگل چول
 جنت۔

سفر

نہ رنگے نہ ار سے

نشئی وابء وڑ نہ انت۔ سک گرم انت۔ ڈنء گوات کمیں اول نہ
 سریت۔ ڈرچکانی گوشِ مکت انت ء اوشتا تگنت۔ تو گشتے توارے ء ودارء
 انت۔ تو امیں دُنیاء وتی ساہ مان چنگ۔ بچ بزمش ء چوڑ کہ نیست۔ من عُشاں
 مٹھو ء ڈب ء کڑا اوشتا تاں۔ مٹھو انچو بے تزک ء توار اوشتا تگ ات۔ نہ
 واب نہ آگاہ۔ انچو کہ ہمد انت ء ادا نہ انت۔ چُشیں تہاری.....؟ پُفس
 کشگ نہ بیت..... من باکس ے شوہاز گت کہ کندیل ء روک کناں۔
 ڈیلے جت، چاراں نہ بیت..... شری ء سماء کناں کہ کندیل ء وٹ مان
 نیست۔ چچو ودا انت دست نہ جنگ۔ اے چوں کار ء ککیت؟ کندیل
 زُرت ء پدا ایر گت۔ پدا ہما تہاری۔ ہما گرم ء ہامن۔ غمی کڑا بس کندیل
 ایر انت کہ وٹ ے مان نیست..... نہ شہے، نہ توارے، نہ جُزے.....
 تیوگیں دُنیا ہالیک انت..... من جیڑاں اتاں، منا وتی دست ء مندر یک
 یات اتک۔ کہ نکٹ ے کپنگ ء گار بوٹگ ات۔ پتگے بیت منا انچو بے

33

گُشت کہ اولی روج ء زمین ء سرء بس دو نہال اتنت۔ یک
 نہالے ہیر ء یکے کلمر ء۔ اولی جنین چہ ہیر ء ساہگ ء پادا تک ء اولی مردین
 چہ کلمر ء شاہاں ایر کپت۔ دوئیں ہمراہ بوتنت۔ بلئے پُشت ء یک پُیم ء
 پسکار گانی توار پیدا ک ات۔ آزمان ء را تہنائی ء سرء بڑگ بوت ء روج
 ے دیم دات۔ روج ء ہیر ء کلمر ء راسہ ٹکی دات، یک دے، یک پٹے ء
 یک تہنائی ہے۔

وہد گوزان ات، میزاں میزان ء چم ء دل کوئن کپت انت ء اشانی
 کڑا بس یک چیزے پشت کپت، بزاں تہنائی..... نوں ہما انت، وہد جُز ان
 انت، چم ء دل نوک بنت، کوئن کپت، گسر بنت۔ بلئے ہیر ء کلمر ء تہنائی
 ہمراہ انت۔ داں جہان استنت پسکار گانی زیر ء ساچان ء اے سفر بر جہا
 انت۔

...

نکٹ ء دست ء انت۔ منا کندگ اتک۔ انچی منی مُندر یک ء زمانگ یک رنگ انت۔ دوئیں ہالیک انت، دوئیں اپتک انت، دوئیں بدجلوہ انت.....

اجیں شپے کہ ہرچی تھنا انت۔ ہرکس اپتک انت۔ کس زندگی ء وڑانہ انت۔ بس یک چیزے کہ زندگ انت، ڈرچکانی سرء، مٹھو ء ڈب، دل ء چم بے وئیں کندیل ء تھا یک حساب سفر کنگا انت۔ بس تہاری انت..... دگہ بچ نیست۔

مرچی سُب ء مہلہ چہ لوگ ء دراتکاں۔ دانکہ پدا ڈاہ ء شور انت۔ گلئیں میٹگ بے تاہیر انت۔ ہرکسی چٹانی تہا ہُست شور گپتک انت۔ ہرکس ء بچار لُٹ ء ہُشک انت۔ ہرکس پدیم حبر کنگا انت۔ بلئے لہزگار انت۔ بس توارے شنگ اتک۔ کہ اش کنگ بیت۔ پہمگ نہ بیت۔

انچو گشت مرچی پدا لاشے دَور دینگ بوتگ۔ بلئے کئے انت؟ انکہ پجاہ آرگ نہ بوتگ۔ چہ شہر ء ڈن دَور اش دانگ۔ نوکی کار انت اش۔ میٹگ مرچی پدا مرگ ء ڈاہ دانگ۔ مردین، جنین، کسانیں ز ہگ، دُرس کیلئیں موسم ء گر پتار انت۔ ہرکس ء بچار چم ء دمبرتگ انت، لُٹ ء

ہُشک انت۔ حبر ء سرتگ انت۔ پمشکہ کس بچ گشتگی نہ انت، بچ چارگی نہ انت۔ بس ودارے کہ چودلوت ء ڈاہ یے کنگ۔ ادا..... اودا..... ہرجاہ کہ چم کار کنت، تجیت..... اوشتیت..... پدا تجیت۔ من ہمیش انت اتوں چہ لوگ ء دراتکاں، بچ نہ کنگ۔ بس ہے ندرارگانی چارگ ء انچو دمبرتگاں کہ ساہ بندوگ ء انت۔ دل ء گشت ساہگے بچار ء کمئیں بہ ساسار۔ پدا حیاں کناں کہ من و ساہگ ء اوشتا تگاں۔ بچ سر پد نہ بوتان کہ چے بکناں؟..... انچو یک نیمگے راہ کپتاں۔ ہرجاہ مردم اوشتا تگنت۔ دہ دہ ء پانزدہ، پانزدہ ء ٹولیاں تہا مردم اوشتا تگنت۔ من رواں بوتان۔ کجا برواں؟ گُجام ٹولی ء کڑا بوشتاں؟..... انکہ روان اتاں۔ یک پیر زالے دیست کہ تہنا شُنگ۔ اے بلو زبادی ات۔ کہ وتی کمپان ء دیوال ء تیکہ دانگ ء تہنا شُنگ ات۔ من شُت ء کڑے نشاں۔ بلک ء چٹانی تہا اوں ہے موسم ات۔ بلئے کمئیں سترتگ ات۔ انچو گشتے زاناں بلک ء وتی درد ء دُور پالانگ ء درپ ء جاگاہ کنگ انت۔ منی اوں دم پُر یوگ ء لک ات۔ گڈا من جست گت۔

”بلو! اے میٹگ ء چے بوتگ؟ اے چنیں اسرالے؟ چنیں گبارے کہ نہ نندیت؟ چنیں ڈاہ یے؟“

بلک ء منی چٹانی تہا چار ارات ء وئی کسہ بندات گت۔

تہنائی اوں مزنیں عذابے، برے برے اپٹکی منا چو بے گوازیں
زرے ء امبازیت، ہمے اپٹکی ء ترس ء من میٹگ ء چُگان ء جُو وانینگ بنا
کتگ۔ منا مرچاں دگے چج کار نیست۔ بس ہمے تہنائی ء سہڑینگ ء
نیون ء شوہاز منی کیلیں کار انت۔ بلے آ مردم کہ منی تزیک ء انت، منا
زانت، آہاں سماء نیست کہ من چینچو تہنا چوں اپٹکاں۔ من پڑیں لوگے ء
تہا ہاں، چُک، نماسگ، درس منی کرا انت۔ تبھیں روج شور ء شار انت،
کندگ ء مسکرا انت، بلے منی تہا گشے کسے ء چیزے کش اتگ۔ اندر ء
چیزے کم انت۔ چے کم انت؟ مدام جیڑاں بلے زانت نہ کنناں۔ من باز
تو جیل کنناں بلے ہمے ہورکیں جاگاہ پُر نہ بیت۔ تو امیں روج و تاگوں دُنیاء
دزگٹ کتگ۔ گلےں میٹگ منی گرچ ء بتگ۔ دُرس گوں من مہر کت
بلے چیزے کم انت۔ پمشکہ من گشت کہ چُگاں وانیناں، بگندے
گوں ہمیشاں کمیں مُشکول باباں۔ ہمیشانی گپ، ارس ء گندگ ہمے
ہورکیں جاگہ پُر بکت۔ بلے چے شش ماہ ء گیش انت کہ من چُگاں
وانینگا ہاں، تو امیں روج گوں ہمیشاں گوزیت۔ بلے شپ ء و ہدے پے بے

سہائی دست دل ء سر ء ایر بیت۔ من جہ سرّاں، گشے زاناں منی سینگ ہالیک
انت۔ اے چپیے کہ ادا نہ انت؟ اے کجام چیز ء جاگہ انت کہ ہورک
انت؟ سک جبال ءے کتگ۔ پڑیں و ابا آں کہ کنیت منی گوشانی تہا کوکار
کنت ء مناجہ سرّینیت۔ پادکا ہاں، چاراں کس نیست، بس ہالیکیں جاگہ
یے اپٹکی یے کہ مان ءے شاتگ۔ ء ہمے و ہداں منا انچو سماء بیت کہ
اے زما نگ ہورکیں درپے من سک تکا نسر باں۔ کہ یا حد اچے مان
ءے بکناں؟ ہرچی کہ دیم ء است، ہرچی کہ دست ء کپیت، مان ءے کنناں،
لوگ، جاگاہ، سنگ ء ہشت، دار ء دَمش بلے چچ پہ چچ۔

یکرندے انچو ہرچی دست ء اتک مان گت۔ بلے چاراں ہالیک انت۔
من وئی درسیں مکتبی تہا کُنت ء گڈ سر ء و ت اوں تہا شتاں۔ بلے انگہ
ہورک انت۔ چچ تو جیل ءے نیست۔ بلے نوں من کم ء سر پدے
بُگ ء آں۔ منی تہا چچ گار نہ انت اے ہمے زما نگ ء ہورکیں درپ
انت۔ منی تہا کنیت ء منی سینگ ء ہورک ء اپٹک کنت۔

اے ہما و ہدے حبر انت کہ من کسان اتاں۔ منی نام زبادک ات ء
مرچاں مہلوک منا بلو زبادی گشیت، مئے میٹگ ء یک لوگے است ات کہ

اودا تہنا یک نیم اُمبرء مردے است اُت۔ نام ئے ہپتانا اُت۔ بیرگ ء تہنا اُت۔ سکلیں حانوادہ ء شتریں مردے اُت۔ ہر کسی کارء پیسر اُت۔ تو امیں میگ ء جنجال ئے گون اتنت۔ وش روء مہروا نیں مردے اُت۔ ہرجاہ کہ چلے دیستے لازم توار ئے گت، دست ئے سمار ات ء حال ئے گپت۔ ء مناواں انچو ہر وہدء توار ئے گت ء چیزے نہ چیزے الم داتے۔ بلئے من جہد کنگ اُت کہ کڑے مہرواں۔ منا انچو گمان بوتگ اُت کہ مردء چٹانی تہا بلا یں گارے است کہ دپ ء تچ انت۔ تو امیں دُنیاء مان ئے بکنے پُر نہ بیت۔ منا ترس اتگ اُت کہ ایشی ء چم مناپلک اُت۔ بلئے رندا کہ من کمئیں مستر بوتال، مُدام من کہ ہپتانا دیست گڈا منا وتی کسانى ء ہے خیال ء سرء کندگ اتک۔ بلئے پدا وہد گوزان بوت۔ من رُستال سؤرء سانگ گت۔ وتی گل ء گمانی تہا منا ہپتانا ء ہور کیں چم پہ یات نہ بیتک انت۔ من گوں وتی لوگ ء چُکال ملما اتال۔ چُک رُست ء مزن بوتنت ء ہے زمانگ ء منی کستریں بچک گوں شپگاں گوں کپت۔ ماباز کن گت۔ بلئے گوش ئے نہ داشت۔ اناگہ کیروچے گوں سپاہیاں دیم پہ دیم بوتنت۔ بازیں مردے جنگ بوت کہ آہانی تہا منی کستریں بچک اوں ہوار اُت گوں۔ من دانکہ سالے عزانت کہ گجا ہاں؟ ء منی کش ء کڑاں ہے بوگ ء

انت؟ وہدے کہ من ہوش گت۔ منی سینگ ء تہا چیزے گار انت۔ مزنیں جاگے کہ ہورک انت۔ بلئے نوں کہ من اے اُمبرء ہاں گوں اپنیکی ء اے جاوراں دُچاراں منا ہپتانا گیر کنیت کہ آئی ء تہاواں مزنیں جاگے ہالیک اُت۔ من اگس بزانتیں کہ گوں من اوں ہے کسہ بیت، من لازم چہ ہپتانا ء جُست ء پُر سے کنگ اُت۔ بلکیں سبب ئے بزانتیں یا علاج ء تو جیل ئے کڑا بوتیں۔ بلئے ہپتانا دیر انت کہ چرے دُنیاء رپتگ۔ ء بچ نشان ئے ایر نہ کنگ۔ یک بچلے بوتگے کہ ورنابہی ء کُشک بوت ء جن ئے ہے بچ ء گماں مُرت۔

مہلوک کُشیت کہ بلال یک رُنگ ء وش ڈرومیں ورنابہی اُت۔ ہپتانا ء سہسی ء یکلیں چُک اُت۔ پت ء ماتاں پہ ناز رو دینگ اُت۔ ء آئی ء آروس ء چست ء ایر بوگ ء اتنت کہ بلال ء پہ روزگار ء شوہاز ء ملک یلہ دات۔ دانکہ چندے ماہاں کلوه ء حال ئے اتنت ء پہ پت ء ماتاں یکرندے زرے اوں دیم دات۔ بلئے انکہ سال توام نہ بوتگ ات کہ یک روچے تہیں میگ ڈانگراں کہ بلال ء لاش اتنگ۔ اے انچیں حالے اُت کہ سرجمیں میگ ئے پتات۔ ہر کس گمی اُت۔ تو امیں چم ارس اتنت۔ بلال ء مات بس دو پتگ زندگ بوت۔ بس ہپتانا پش کپتگ اُت۔ بلئے

زندگی و وڑانہ ات۔ زندگی چوگرانیں جگ و مرد و کوپگان ات۔ و ہڈ گوزان
 بوت و پدا میزاں میزان و ہیتان و و تاگوں زندگی و ہوار گیتک۔ کم کم و
 مہلوک و ہیتان و گم شمشٹ۔ بلے مرد و چٹانی تہ و ہور کیس جاگاہ پدا پچہ پڑ
 نہ بوت۔ و و ہڈے کہ ہیتان مروت، وتی پشت و چچے ایر نہ گت۔ بس
 ہے چٹانی تہ و ہالگیس جاگاہ کہ چرایا رندا تک و منی سینک و تہا جاہ مند
 بوت۔

چیز و و ہڈانت کہ ادا نوکیس و یلے کپتک۔ و ت سرات مرد مگار
 یوان انت میتک و چک آوار جنگ و برگ یوگ و انت۔ برے برے من
 میتک و دمکاں چاراں گشے اے اوں چو منی سینک و اپتک انت۔ دریگانی
 چم ہورک انت۔ نہ رنگے نہ ار سے، بس ہورک.....

مرچاں منا وتی سر و بد کنیت کہ من گلے میتک و وتی رنگ و
 ر جگ و آں۔ لہتے روچ پیسر من وتی مکتیاں سبق دیگ و اتاں، و ہڈے
 روز و پہ سبق و وانگ و منی دیم و نشت و منی چم آئی و چٹاں کپتت۔ من گرو
 اتاں، روز و چٹانی تہا اوں گارے پد رات۔ من سبق دیگ و بدل و چرایا
 آئی و رات عادل و بابت و جست و پُرس گت کہ گوسگیں روچاں آوار

جنگ بوتک ات۔

اے اولی روچ ات کہ اے میتک و چمن ابید دگہ یک مردے
 اوں انچیں است ات کہ آئی و تہا اوں چیزے کم ات، چیزے گار ات۔
 بلے انچو کہ روچ گوزان انت اے ناڈ راہی وڈان انت۔ نوں چار پنچ
 زہگ منی مکتیانی تہا انچیں است و چریشاں ابید نوں میتک و تہا اوں پشیں
 مردم سک باز انت کہ منی و ہیتان و کوہنیں و یل و گور جنگ انت۔

و ہماروچ و کہ من روز و و چم چار انت۔ من سالت کہ نوں منی
 منیم گٹ یوان انت۔ سپارہ و لہزگوں من گیشینگ نہ یوگ و انت۔ گڈا
 کمیں روچ و رند چٹانی جو و و اینگ بند کنگ۔ و نیمون ہمیش انت کہ منی
 چم زور انت۔ چٹا ہا منی کر آپہ وانگ و عینکے اوں است۔ دیر انت و کہ
 انچو ایر بوتک۔ اوں یکر و چے من زرت کہ چم و کناں۔ داں چاراں کہ
 دوئیں کالچ و مان نہ انت۔ اے عینک و اوں دوئیں چٹانی تہ ہورک
 انت۔ من پدا ایر گت۔

من مرچی پدا پتہیں روچ وڈن و یل بوتگاں۔ پنچ نزائنگ کہ چے کنگا آں؟
 بس انچو ادب و و اودا برو۔ بس پچوک بوتگاں۔ مگر ب و لوگ و وائر کنگ۔

انت، دگے..... دگے..... من جیڑاں اتاں..... ہو، بَلو زبادی ءِ کرا عینکے
اواں است بلے دوئیں کالچے کپتگ انت۔

☆☆☆

تہنائیں مردے آں جُست ءِ پُڑ سے پر نیست۔ کمیں آپ وارت ءِ تہت ءِ
سرءِ تچک بوتناں۔ نوں سماءِ بُوگ ءِ اُت کہ من سک دمبرتگ۔ وس کنگ کہ
چیزے بہ جیڑاں۔ مَرچکیں مِتگ ءِ جاور، مہلوک ءِ تکانُری، بلے بچ جیڑ
اُت نہ گت۔ دُرسیں درءِ دریگ بند انت۔ پہ جیڑگ ءِ گشے بچ پُش نہ
کپتگ اُت۔ انچوانچو باریں چے وہدءِ دل واپ ءِ شُت۔ بُست گت دانکہ
شپ انت۔ سک تہار انت۔ باریں چے وہد بیت؟ واپ ءِ نشان نیست
اُت۔ پادatk ءِ تہت ءِ سرءِ نشان۔ انچو نشنگاں دانکہ سہب بوت۔ من
حیران اتاں کہ من انچو ہورکاں پر چا؟ دوئیں مردے آں جیڑگ ءِ جہد کنگ
آں بلے بچ جیڑ اُت نہ کناں۔ پادatk ءِ مٹھو ءِ ڈب ءِ کڑا شتاں۔ چاراں
دانکہ مٹھو ڈب ءِ تہا مَرگ ءِ کپتگ انت۔ مورانی کتارے تچک ءِ انت۔
من ڈب ءِ دپ چچ گت، مٹھو کش اُت ءِ ڈن ءِ ایر گت۔ مٹھو ءِ چٹانی
جاگہ ءِ بس ٹنگے پُش کپتگ اُت۔ چم موراں وارتگ انت۔ من پدا جہد
گت، چے جیڑگ بہ بیت؟ بلے دماگ چٹا ہالگ اُت۔ من وتی چاریں
نیمگاں چم شاک دانٹ ءِ چاراں گت..... تہت ءِ جیڑا کندیلے ایر انت
کہ وٹے مان نیست، دیم ءِ ڈبے کہ ہالگ انت، یک مَرگیں مٹھو یے
کہ چم موراں کش اتگت۔ دست ءِ مندر یکے کہ ٹٹ ءِ کپتگ ءِ گار

لیلاں

من وت حیران ہاں وہدے جیڑاں کہ اے جی یے؟
 لیلاں مئے میٹک ء نام انت۔ ادا ماوتی زندگوازی پتہ۔ بلئے من ہر وہدے کہ
 جیڑاں اے وتی رنگ ء بدل کنت.....
 من کسانى ء دوج ء در برگ ء حاترا نکسہ یے پت ء کونڈا کت۔
 منی اولی دست کارا ت۔ منا اے سک دوست بوتگ ات۔ من سچیں روج
 نشت ء دوتک ء تو امیں شپ چراگ ء دیما ایرکت ء چار ات۔ بلئے منی ہے
 نکسہ گار بوت۔ منا ایٹی ء گار یوگ سک تور ات..... باوری
 حبرے نہ انت..... بلئے من شمارا بگشاں.....؟ اینچو وہدگوزگ ء رند ہم
 انگہ برے برے گردان ء ہے نکسہ ء شوہاز کناں..... نوں من زاناں
 کہ درنیت..... آباریں گجام زما نگ ء بُر ات ء حاک بوت..... بلئے
 کمبہت انچوڈ ولد رات کہ من یکیم نہ ہاں..... شمارا گپے زان ات.....؟ من
 کہ لیلاں ء چاراں منا وتی ہما نکسہ یات کنت۔ اے پورا ہما ئی ء جند
 انت..... ہمنچو کسان..... انچورنگ رنگ..... ہما ڈول ء جلوہ.....

منی ہمسرو نہیں درسیں جنگ مرچی مزن مزنیں دوچکر انت.....
 بلئے تہنا من دوج دوچک نہ زاناں..... پرچا کہ نکسہ ء گار یوگ ء رند، پدا
 من ہجر گد کونڈا نہ کتہ..... گد پرچا بدوچاں؟ لیلاں کہ وت نکسہ یے منا
 دگہ گد ء دوچک ء حاجت جی انت؟
 راست گشیت۔ شمارا دگہ جُسے کناں..... شمارا پری آریز ء زان
 ات؟
 من زاناں کہ شمارا نزان ات..... شمارا مپت ء ادا نشتک ات.....
 لیلاں..... لیلاں تہنا میتگے نہ انت..... اے بس منی گاریں نکسہ نہ انت۔
 اے یک کسہ ہے ہم..... بلئے بیا کہ اجیں کسہ ہے..... انچیں کسہ ہے کہ منی کرا گشک
 نہ بوت، بلکیں ہے کر ء گوراں گویک بوت..... توار ء بیتواری ء رنگ ء
 تہاری ء اوتاگاں گوں گویکلیں اے کسہ، من مارا تہم، اش گتہ ہم ء دیستہ
 ہم..... بلئے منا اے کسہ گوں شمارا گشگی انت۔ پشکہ من سک نگیگاں۔ پرچا
 کہ بوت کنت حبر توام نہ انت ء نیام ء رنگانی درچے بندات بہ بیت..... یا
 اے دروازگ انگہ بندمہ بیت ء تہاری چو اشر ء کوہانڈگ ء دیباہ رُ دیت ء
 سفر وتی کشک ء منٹ بکنت..... بلئے چو بوت کنت۔ پرچا کہ اے تہنا
 کسہ نہ انت..... زندگیں میتگے ہم ء گاریں نکسہ یے ہم..... ہو پری

آزیز..... من پری آریز ۽ گپ ۽ اتاں۔

باریں گجام زمانگ ۽ گپ انت۔ گھنت کہ آریز نائیں پری یے
بوته۔ آکس ۽ نہ دیستہ۔ بس ہمینک ۽ کہ شب بوت، تہاری ۽ مانشت،
مہلوک ۽ آئی ۽ لیلوانی توار ۽ گوانزگ ۽ شینگ اش کنت۔ آیارا
یک جکلیں چلے است ات کہ ہر شب نازینتہ۔ دانکہ ننگ زندگ ات۔
ہے نازنک ۽ ورد ۽ وراک اتنت۔ بلے چندے و ہد ۽ رند اے چک
مرت..... بلے پری آریز ۽ انگہ ہر شب گوانزگ چندینت ۽ نازینک
جت..... نوں ننگ و نیست ات۔ گوانزگ سررتک..... ۽ نازینک زمین ۽
سر ۽ شنگ اتنت..... ۽ منی..... من ۽ مر وار د ۽ چک کہ مرچی
اے میٹک ۽ آباد انت۔ اے چہ پری آریز ۽ نازینکاں رستہ۔ انگہ ہم برے
برے منی لٹ کہ کچک دینت..... منی دپ ۽ ہمالیلوانی تام کنیت کہ کشک
و بوتکنت..... بلے کس ۽ آپ نہ داتکنت۔

دوشی ایں حالے شمارا دیاں..... واب نیاہگ ۽ ات۔ من نیم
شب ۽ دروازگ کچ گٹ ۽ ڈن ۽ دراہتاں۔ ماہکانی چوشیر ۽ ات۔ من کہ
دور سماء گتہ۔ چاراں دانکہ درسیں ڈرچک کوہاں چک ۽ انت۔ ۽ آزمان ۽

یک شینکے، چومنی پنیم ۽ جتاوشتا ۽ ندرہ چارگ ۽ انت۔ بلے ما.....
من ۽ شینگ..... ہر دوہنا اتیں۔ من جیڈگ ۽ اتاں..... باندا کہ روج
درکنیت ۽ دربار برجم بیت..... شاہدی کئے بدانت کہ تثن کئی میراث انت ۽
کوہ کئی انت؟..... من ہے حیالاں سر ۽ چیراں کہ گروک ۽ چیلک
بست..... گروک ۽ جنگ ۽ گوں زانے چوں بوت؟

منا بڑگیں شیرین ۽ گیوار یات اتک کہ مدام انچو تاب ۽ رلیں
ات..... شام شیرین ۽ و زان ات.....؟ ہے میٹک بیک انت.....
من ۽ شیرین تو بگش کہ ہمسرواں۔ آ زمانگ ۽ ماکسان ۽ وتی دوران
اتیں۔ ہدا بچکے است ات..... بیکت..... بیکت انگہ اوں زندگ ۽ است
ات۔ بلے نوں کماش انت..... بیکت ۽ را شیرین سک دوست ات۔
ہر جاہ بے شتیں شیرین ۽ نام ۽ دپ ۽ ات۔ منی ہماہگ ات۔ گڈا
یکروچے انچو شیرین ۽ نام ۽ گرگ ۽ ات۔ من گشت، بیکت تو شیرین ۽
ساگ بکن۔ پتہ یے دات ”اؤں نہ بیت“

اؤں پرچا نہ بیت؟ من جست گٹ
”اے حاترا کہ شیرین سر ۽ زندگ نہ زانت۔ گیوار ۽ مدام چوٹ انت۔
من ایشی ۽ گشک ۽ دمبرتگاں۔ بلے گیوار ۽ چک نہ بیت“

گڈا یلہ یے دئے۔ من گشت

”چو بوت نہ کنت۔ پر چاکہ شیرین پمن جوڑ کنگ بوت“ آئیپتہ دات

من گشت، گڈا چے کئے؟

گشتے ”جیر گاہاں راہے در کنیت.....“

اے حبراں رند من بے توار بوتان غ بیگت پاد اتک غ شت۔

چندے ماہ گوستگ ات، انا گہ غ یکر وچے اے حال شنگ ات کہ بیگت

ہزاری سرگوپ غ سا نگ کنگ غ انت۔ تو امیں میٹگ حیران ات کہ بیگت غ

چون انت کہ وتی مات غ ہمسریں جنوزاے گرگ غ انت..... منا پہ

شیرین غ سک تورات۔ کمبہت منی دز گہارات۔ من تگ بست غ شتاں کہ

شیرین غ حال دیاں۔ بلئے من کہ سر بوتان، چاراں شیرین غ دانکے پر

نیست، گل انت۔

منا او پار نہ شت۔ من جست گت

شیرین تو سہیگے کہ بیگت ہزاری سرگوپ غ سا نگ کنگ غ انت؟

گشتے ”ہو دگہ چے بکت؟ اے گیوار و تچک نہ بیت۔

من غ بیگت غ ہزار جیر ات، بلئے بچ راہ در نہ یتک، حد ہزاری غ ایمانے

بدانت کہ اے راہ یے کش انت“

من گشت۔ اے بزاں گجام راہ انت کہ ہزاری غ در گتے؟

”راہ ایش انت کہ بیگت، ہزاری غ سا نگ کنت غ ہزاری مناسر غ گو پگ غ

سوج دنت۔ و ہدے کہ من سر غ رنگ در برت غ منی گیوار تچک بوت، گڈا

پدا من غ بیگت سور کنیں“ آئیپتہ دات۔

من گشت گڈا ہزاری زانت کہ بیگت گول آئی غ پہ ہے مطلب غ سور کنگا

انت؟

شیرین غ گشت۔ ہو، اے راہ ماراوت سرگوپ ہزاری غ سوج دات، منا غ

بیگت غ اہنچو ہوش گج انت؟“

..... گڈا من دلم بوت غ چودا پاد اتکاں۔

پدا ہما انت، و ہد وتی رواجاں روان انت۔ اے نیام غ باریں چنچو سال

گوست۔ ماؤرس پیر بوتیں۔

اتوں یکر وچے من بیگت غ کمپان غ دیم غ گوزگ غ اتان، من

دیسٹ کہ شیرین انت چمد ادرا تکہ غ پیداک انت۔ من اوشتاں حال غ

احوال گت۔ گڈا من جست گت۔

”شیرین گج بوت گتے؟“

کمبہت چکند ات غ گشتے ”مرچاں بڑگیں ہزاری بیرگ غ پیر غ کپتہ

کارِ انت۔ منایگارے گتہ کہ ہر سہب بیاضی سرءِ برند۔ چونے بکناں؟
 پیکیں مردے آں۔ چٹکے چلانگے منانست۔ ہمیش انت ہر سہب پیسرا
 ہمد اکایاں ہزاری سرءِ رنداں گڈا پدارواں وتی لوگ ءکاراں کنناں،
 گوں ہے گپاں شیرین رہاگ بوت۔ منا خرانگے اتک ءمن دیم پہ
 شیرین ءترینت ءہورت ہورت ءچار ات..... مناسک کندگ
 اتک..... شیرین ءگیوارانگہ چوٹ ات۔

نوں باریں شاہگش ات کہ لیلاں جی یے؟

سنگ ءہشت ءمیتگے؟..... پری آریز ءنازینکے.....؟ موارءء گاریں
 نکسہ انت یا کسہ یے؟..... بلے من شمارا حقیں حبرے بکشاں؟
 من کہ چہ لیلاں ءتاب ءریسیں دمکاں گوزگ ءباں، منامنی دزگہار
 شیرین ءگیوار بازگیر کنیت۔

امانت

دوشی من بے وءءء گس ءواتر بوتگ اتاں۔ پمشکہ وءے آئیا
 مناچہ واء پادکت من پہ ہزار جنال وتی متاچ چرائی ءگوناپ ءگیشیت
 انت ءجست گت ”زاناں بے وءءانت.....؟“
 ”تو منی سرءِ رنداں آدینکاں پرچا چیر دے.....؟“ آئیا پسہ دات ءگوں
 لنگاں سرءِ رنداں ءڈن ءدرا تکت۔
 چندے ساہت انچو واء ءگا ہی ءنیام ءگوست ءچد ءرند من ہم
 پاداک ءڈن ءٹھناں۔ ما دویں کہ دیم پہ دیم نشتیں، آئی ءپرس
 ات ”مرچاں مردم تراروک روک ءپرچا چار انت.....؟“
 من گشت کہ ”مردم منی تہا تئی گاریں سرءِ رنداں آدینکاں شوہازیک انت
 پمشکہ“ آئی ءگوں وتی میداں لیب کنان ءڈرا نیت ”اگس تو منی لنگاں
 چیر بدی ءے گڈا چوں بیت“
 ءمن پدا لوگ ءپڑتاں.....

آپدان

راہء روان و ہدے کہ من کشک ء راستی پہنات ء بُرزیں کہیرے
 دیست، تہ منی چم رژنا بوتنت۔ اصل ء اے سفر کہ من بندات کنگ
 ات، پیادگ ء کساس پنچ کلاک ء راہ ات۔ بکے سرگرگ ء و ہد ء منی
 کسانیں چک کہ عمرے یازدہ سال انت۔ صدے گت کہ ”منا بڑگوں“
 من آنیا راد دیک ء جھد ء سو بین بوتان، بکے وتی راہ ء آپدان، ہمودا بیہال
 گت۔ انوں کہ کساس دو کلاک ء راہ من بڑا تگ ات ء چہ تثن ء باز ملک
 اتان کہ منی چم راہ ء راستی نیمگ ء کہیر ء کپنت۔ من کشک یلہ دات ء پہ
 دم ء بالا کنگ ء ڈرچک ء ساہگ ء راہ کپتاں۔ و ہدے کہ من کہیر ء
 تڑوک ء رستاں تہ سما گت کہ ڈرچک ء ساہگ ء یک جنین آدمے
 نشک۔ مناچی گشگ ء موہ نہ رستگ ات کہ آنیا ہبر بنا گت ”تہا بیا بکے
 دروازگ ء بندکن“ من حیران بوتان کہ اداد دروازگ گج انت کہ من بندے
 بکناں ء چرائی ء پُرس ات ”بی بی اگس گوں تو آپ است تہ منا ترپے

پدے کہ باز تئیں گان“

”من زانت کہ تو توائیں شہر ء تثن ء گوں وت کارے، من پمشک ترائگشت
 کہ دروازگ ء بندکن بکے مردے کہ دیوالاں منیم مہ کنت دروازگ ء گجا
 رگند بیت؟“

من ہے دیوال ء دروازگانی نیام ء وتی دیدگاں شوباز کنگ ء
 اتان کہ آنیا گشت ”من داں عمرے ء وتی چیر گج آپ ء سر ء چیر کتیک کہ
 بلکیں کسے تئیک بیت بکے مردماں وتی آپدان چہ پنگاں دوست تر داشتگ
 انت۔ چک شمو شگ بوتنت، بکے آپدان یل دیک نہ بوت انت۔ ء مرچی
 کہ من وتی حدیرہ ء ہڈانی روچ ء دیک ء بیت کنگ، تو وتی آپدان
 شمشک“

گوں اے حیرانی اش کنگ ء من زاناں کہ منی تثن ہلا س بوت یا
 وتی گڈسری حدان رست، بکے من مار ات کہ ٹوں منا آپ ورگ ء
 حاجت نیست۔ من گشت ”شرانت، بی بی اگس تو منا موکل دے گڈامن
 دیمتر ء روگ لوٹاں کہ و ہد باز گوستگ،
 ”اگس گوں تو دروازگ چ بیت تہ برو“ آئی ء گشت

من راہ کپتاں مزنیں پندے بڑگ ء رندمن کہ چک بخت دانکہ آ

کبیر اُچ من دُور پشت کپتگ غُمنی دیم ء مردے پیدا ک انت۔ اے مرد
کہ منی تَوک ء اتک تہ جُست ءے گت ”واجب تر آپ گوں کہ منی ٹک ہشک
انت“ من گشت کہ ”منا و آپ گوں نیست بلے آذر چک ء ساہگ ء جنیں
آدمے ہشک ہمائی ء کر ء بُر و“

”بلے آئیآ و دروازگ بند گت ء گڑی تی پیشانی ء دوئیں چٹانی نیام ء
جنگ، نہ گوں من تچ کنگ بیت ء نہ من ٹک ات ءے کنناں، آئی ء پتہ
دات ء داں روچے مرچی ہم منی پیشانی کہ کچک دنت تہ من بچکنداں۔۔

دَزال

من باز جُہد گت کہ آئی ء تہت ء پادگے بگراں، بلے مردم اُنچو باز
ات کہ من آئی ء میت کوپک دات نہ گت۔ آسکلیں مشہوریں مردے
ات۔ ء مردمانی دل ء باز لائق ء ہرزانتے ہم۔ مرچی آئی ء میت ء برگ ء
وہداں بگر داں جنازہ ء نماز ء پد مردم آئی ء شریر عادت ء ایمانداری ء
بابت ء ہبر ء اتنت۔ بلے من زاناں کہ آئی ء گوں من چنیں نہ بوٹگیں کنگ
ات۔ من کہ شما کس منا نہ زان ات۔ اے اصل ء ہے مرد ء بے ایمانی ء
چید گے۔ اگس ناں شما باز اُنچیں نام ہم زان ات کہ آہانی وجود نیست۔ بلے
من شے دیم ء آں، منا ہجہ نیار ات۔ پرچا کہ ہے ایمانداریں واجب ء وتی تچ
کسہ ء پیشانی ء سر ء منی نام ہشتہ نہ کنگ۔ مردم گشت کہ اے واجبہ مزینیں

کسے کارے بوتگہ آئی ءِ وتی ہر کارست کہ ہشتہ گنگ، زندگ ے
گنگ۔ پلے واجہ ٹٹے میار نہ انت پرچا کہ ہما گوں من دُچار نہ کپتگ
ات۔ منا آئی ءِ وتی ہر کسے ءِ تہا ہشتہ گنگ ءِ ہر جا گہ گٹ گیر گنگ۔ من کہ
یکروچے ہوٹل ءِ چاہ ءِ ورگ ءِ ٹٹاں تہ من آدیت۔ من زانت بلے آئی ءِ
مناجہ نیارت۔ آتہنا ات، دل ءِ جیڑ ات کہ آئی ءِ ایوکی ءِ پولنگ مہ کنناں
بلے سہتے ءِ رند من دیست کہ آئی ءِ تہنائی ءِ سر ءِ نکسکے اتک ءِ ہشت۔

من زانت کہ چاہ ءِ ترپے کپتگ۔ من چہ وتی کیسگ ءِ دزال کش
ات ءِ آیار ادا دات کہ چاہ ءِ ترپے سپا بکت۔ آئی ءِ ترپے سپا گت ءِ
دزال وتی کیسگ ءِ ماں بکت۔ من جُست گت ”واجہ تو منا ہجہ
کارے“ گشتے ”اٹاں“ من آئی ءِ راحال دات کہ من آئی ءِ کارستے آں ءِ
منی نام گل محمد انت۔ کمیں پگرے ءِ کپت ءِ گشتے ”زاناں اُگت من ترا
ہشتہ نہ گنگ“ من گشت ”اٹاں“

دراہینت ے کہ ”شر انت اتوں من زنب ءِ ہشتہ گنگ ءِ پگرے
اوں“ ءِ کمیں دیر ءِ رند گشگ ءِ گت ات کہ زنب من زی دیستگ ات ءِ
آئی ءِ چکند ءِ دامن ءِ من وتی کسے یے دیست کہ سک ٹٹی ات۔ ءِ اگس من
زوت اے کسے ءِ ہشتہ مہ کنناں تہ بوت کنت کہ بہ مریت ءِ زنب ءِ چکند ءِ

دامن ءِ پولنگ بکت“۔ من گشت کہ ”بلے واجہ یک زنب ے ءِ کسے تو دیر
انت کہ ہشتہ گنگ، ہما زنب کہ آئی ءِ ٹٹے ءِ وتی پا دگ لائیک انت ءِ دریاء
ماں داتگ ات“۔۔۔۔

گشت ے اٹاں، آدگرے، آئی ءِ ارساں منی سکر ات رہن گنگ
ات ءِ آکسے من پہ تب ناں بلکیں پہ ترس ہشتہ گنگ۔ ہے ہبرانی ینام ءِ من
آیار ادا دات کہ منی دزال آئی ءِ کیسگ ءِ انت، تہ کسے کار ءِ گشت کہ تی
دزال پلے منی کر انت، دانکہ من تی ہشتہ گنگ ءِ بیہال مہ باں۔

دومی رند ءِ من وتی کسے کار پنچ سالاں پد دیست۔ بازیں ہشتہ
کار ءِ ہیل کارے آئی ءِ چپ ءِ چاگرد ءِ ہشتگ ات۔ آہرے ات ءِ آدگہ
گوشدارگ ءِ انت۔ من اتک ءِ تزوک ءِ ٹٹاں۔ چہ نشتگیاں یکے ءِ جُست
گت ”واجہ ہما کسے ءِ چہ کجا ءِ چوں بندات کن ات“۔ آئی ءِ پتہ دات
کہ ”چود ءِ کہ کسے ہلاں بہ بیت ءِ ہلاں ے ہمود ءِ کنناں چود ءِ بندات بہ
بیت۔ ہمشکہ ڈر سیں کسے یلکین انت ءِ پے حاترا ہر کسے جُتا انت۔ انا گہ ءِ
چم ے پمن کپت ءِ کمیں مہتل یوگ ءِ رند وتی گپ ے پدائی گت ”منی
بازیں کارست اچ من نارضا انت کہ من آہاں ہشتہ نہ لنگاؤں۔ بلے آہاں
سما نیست کہ من آک

جُا گجائے تنگ انت۔ مردمانی ردی ایش انت کہ تہنا کتابانی تہائیتہ ایں
 رستہ آں وانیت۔ گواتانی سرون ء چنچو ہدیہ انت کہ اود ء ماتی زندگیں
 کارست نادیتنگ انت۔ چنکس رستہ گوں سوچناں پشکانی جیگ ء دامن ء
 دزمالانی لمباں دوچک بوتگ انت۔ گوات ء آپ ء ویتنگ انت، داں رنگ
 ء لکشت، بلے مردم سدا ء نہ انت۔۔۔۔

چہ نشنگیں مردماں یک ورنہ ہے ء ہیگ ء دست ءے ٹال گت ء گشت ”ہما
 مرگ کہ تئی چٹانی تہا بال انت، ہم منی کارستے، بلے گلگ نہ کنت۔ ہما
 واب کہ پرائی ء تو وتی شپ نارضا تنگ انت، دوشی وتی رستہ ء گوشدارگ ء
 منی کر اتنگ انت، بلے من وتی چراگ ء وٹ برز تنگ۔ یک تہنائیں
 رستہ کارے کئی کئی دل آزاری ء بکنت ء چنکس مردم وش گت کنت“ یہ
 دمانے آئی ء وتی ہر بہتل داشت ء چہ کیسگ ء دزمال ءے کش ات ء ہید
 سپا کشت۔

ء چما روچ ء من آج وت ء وتی رستہ کار ہردوکان بیہال
 بوتان بلے مرچی اناگہ ء گہ منا آئی ء مرگ ء حال ء گیت نہ من پہ قبرستان ء
 راہ کپتاں۔ بلے مردم سک بازات۔ دُرس پدرد، کل تکانتر انت۔ مردمانی
 ہبر ء آسانی نیام ء تہنا ہد امر زی ء کفن ء پردگ تنگ ات۔

چہ کفن ء کسارت ء رند دُرسیں مردم وتی وتی راہ ء واتر بوتنت۔
 تہنائی ہد امر زی ء مستریں بچ آئی ء قبر ء سرون ء تنگ ات ء من چرائی
 چار گام ء دوری ء اوشتا تنگ اتاں۔ ہد امر زی ء چکت ء چہ کیسگ ء
 دزمالے کش ات ء آسانی سپا کنگ بنا گت۔ من اُنگت کمیں تڑوک ء
 ٹھان ء چار ات داں دزمال ء لمب ء گوں سیاہیں بندیک ء زینب ء نام
 دو تنگ ات۔

من پشت گت..... بے ایمانی، گوچلی ء بھیلی دگے چے
 بیت.....

سازیں

برے برے مناثر سیت تو گنوک مہ بے..... ترا چون انت
گوں اے واہاں.....؟ اینچو واپ و گندگ.....؟ ترا دگہ بچ علاج
نیست۔ بس..... تہی چم بہ کش اتین انت..... گڈا پگندے تو شر بوت
ئے...؟

”منی چم.....؟ منی پتھاں بہ کش و وتی پندول و
کن..... من انگہ واپ گنداں..... بانو ترا باور کنت منی کرا
کٹورے است..... جتھیں شپ منی کرا ایر انت..... اے چہ واپ و
پڑ انت..... و من تہنا واپ نہ گنداں..... من پدا وتی واہاں چنان و
کٹور و کناں..... تیوگیں شپ واپ یکجاہ کناں و روچ و ننداں ہمیشاں
لیب کناں.....

تو تون مناسک دوست بے کہ من تہی کرا کایان و دیوان
کناں..... تو گندے مہ بوتین و.....؟ من شپ و روچ گوں وتی
واہاں مشکول بوتگ اتاں..... منادگہ و نیاء حاجت نیست“

سازیں مے ہساہگ انت۔۔۔۔۔ اُمبرے ہے 18 یا
19 سال بیت۔ گیش منی ہم سند انت۔ مدام کہ چہ وتی لوگ و در کتیت
تچک و پمن کتیت..... کتیت گڈا نشہ جتھیں روچ ر پٹیت۔ منی اے
دگہ ورسیں دز گہار و تکلین انت۔ و سازیں و بچ نہ وینگ۔ بلے منا چہ کلاں
سازیں و گپ و دیوان و شتر بنت۔ اگس انچیں روچے کہ دز گٹ بہ بیت و
اتک مہ کنت گڈا وتی کستریں گہار و دیم دنت کہ و بانو و بز و ویا.....
منا کہ گندیت چم و رثنا بنت۔ لکتیت وتی واہانی
کسہاں..... من حیراناں کہ مردم اینچو واپ چوں گندیت..... من
ہزار رندا جہد گتہ کہ من اول واپ یکنداں..... بلے بچ پہ
بچ..... یا و من آگہاں..... یا واہاں..... گوں من اے
دوئیں ہوار گجگ نہ بنت۔ سازیں و واہانی راکگ کنگ و رپک باریں گجا
در برتہ.....؟

یک روچے کشیت من کہ کسان اتاں..... منی دتگاں واپ
دیتگ ات و گوں من کسہ گنگ ات.....؟ و من چہ دتگاں واپ و
گندگ ہیل گتہ..... گڈا منی دپ نہ اوشتاں و من جت

گُت..... باریں تو مناسر پدکن کہ واپ چئی یے؟..... بس منی ہمینچو
گُشگ و گوں بندات بُوت.....

”منی کستریں برات عکس جوڈ کنت۔ سکلیں ڈولداریں عکس۔ ہر
وہدا کہ قلم و گادیں دیم و کنت..... من و نندان و چاراں..... من بس
لَنگکان و سِل کنناں..... منا اُنچو سماء بیت کہ گلاب و لَنگک واپ
رگندگ و انت..... پھلکہ برے برے شپ و نیم و منی دل گُشیت
گلاب و پادکن۔ قلم و کادیں دیم و پدے و و ت بہ نند و
بچارے..... بلے آئی و لَنگک واپ گندان کنت و من و چاراں
باں..... راستی سک و ش انت۔ بانو ترا گپے بگشاں.....؟

واپ و آگاہی و نیام و دگہ بچ نیست..... اے دُنیا..... اے
کوہ و دریا..... اے مردم و دلوت..... بچ نیست..... بس دو چیز
انت..... یکے آگاہی و دومی واپ.....“

بس..... بس..... بس..... تو سازین کمبہت اُنچو گُشاد
گُشاد و ہر کنتے کہ من و گوشدارگ و پشت کیاں..... نوں تو منا
بگش..... چیز و ت دوانت..... آگاہی و واپ..... گڈا
آگاہی چئی یے و واپ چئی یے؟

سازین و کمیں بچارگت و پدا.....

”بچار اے وڈ انت کہ..... واپ آپے و آگاہی
درپے..... آپ دانکہ درپ و تھا انت تئی دَس و انت..... تو ہروڈا
لوٹ و کارمرزے کنتے..... بلے اُنچو کہ درپ سریتک آپ و تی راہ و
دراں و ت شہاز کنت..... و اگس مردم بچاریت گڈا آگاہی اُنچیں
زندانی واپ آئی و تھا بند انت..... بلے دگہ گپے ترا بگشاں.....؟
من اے آپ و درپ و درور تہنا پہ سرپد کنگ و نہ
داتہ..... بلکیں گواچن و اُنچش انت کہ واپ چو آپ و انت..... ہمینچو
سرد..... ہمینچو نرم..... ہمینچو و ت سر..... و آگاہی و پورا پورا
درپے..... تو گمب و دیستہ.....

نوں کسے گوشدار..... یک اُنچیں و ابے کہ مدام منی سرا
ساہیل انت..... بجمر بیہال نہ بیت..... پتکے نہ گوزیت کہ منی
تہت و سرون و مک انت..... اے واپ و گوشدار و پدا بہ جیرو کہ
واپ چئی یے.....؟

در و واپ منا بازیں مردے ہمراہ و ما جا گپے و روگائیں..... تو بگش کہ
سفرے..... دُور یک کو ہے پد ر انت۔ برز و مزنیں کو ہے۔ چ ہما

کلاگ گپیت ء کندیت..... ء من انچو پشلاں ہچ گشگی نیاں.....

داں کہ شپ ء نیم ء گواتی کولے چو گنوک ء لوگ ء

پُتریت..... آ کندیل جب..... بپ..... کت ء

مریت..... آئی ء دوت منی پونز ء روت..... منی ساہ بندوگ ء

لکیت..... من چہ واب ء جاہ سزاں.....

نوں من آگہاں..... پادکایاں ء منداں.....

بلے دانکہ شریں دمانے ء انگہ منی پونز چیت.....

بلے بانو..... ہے واب ء تھا گندے مات ء آ کندیل ء

ہوری ء مناؤں روک بکتیں..... چوں وٹ ات گندے.....؟

من سبھیں شپ رشنا ء بھوتیناں ء سُبھ ء چہ واب ء بُست

بکتیں..... سک وٹ ات گندے.....؟“

سازین..... من و نہ بازیں واب گنداں ء نیکہ وابانی بابت ء

زاناں..... بلے تو ماشا اللہ دوت روژنائے.....

چد ء گیشتر روژناہ بہ بے..... چے کئے.....؟

”بانو..... تو پہ زور چوگش ء..... تو زانے کہ منی مطلب اے

روژنائی نہ انت سربر ء روژنائی و درپ ء روژنائی انت۔ من گشاں آپ اؤں

روژناہ بہ بیت..... مردم ء ہما روژن کہ آ..... دت ء

بکندیت..... دت ء بہ امبازیت.....

بانو! تو زانے.....؟ منی دل گشیت اے ہر سہتے کہ منا پر انت اے دُرساں

بہ گش ء رنگ رنکیں وایاں پر بکن.....

راستی اے سہت ہچ جلوہ نہ دیت..... مپت ء ماوتی گوش ء پونز گرانبار

گتگ انت..... ہیست واب بزور زری لنگ ء پتا انگہ چہ یک

مُندر یکے ء سُبک تر بنت..... ء پدا جلوہ ء نہ گشے.....؟

چیزے روج ات کہ من سازین نہ دیتگ ات۔۔ مناسک زہیر

کنگا ات۔۔ پتکے بیت دانکہ منی سور ء چن ء لانچ انت نہ آ منی کرا اتکہ ء

نئے کہ من اوداشت کتگ۔۔ بلے مرچی ہٹی ء شپ انت..... منی

دُرسیں دزگہارا تلگ انت۔۔ ساز ء زیر انت..... شور ء جاک

انت..... ہر درگہار ء پمن چیزے نہ چیزے آورتہ..... بلے من یک

پنیم ء سازین ء حیاں ء اتاں..... کہ پر چانیا ہگ ء انت.....

مہلوک آہان ء رواں بوت۔ چہ دُرساں رند..... من چاراں یکے

اتک ء منی بشانہ تھا نشت..... من نیم چمی چارات..... دانکہ

سازین انت..... من گشت..... دنیا اتلگ بس تو گارے...؟ سازین ء
اے بنگ ء آبنگ ء چارات ء گشت ء.....

”باو ترا سما نیست..... من کہ انچو وروج ء ترانہ دیستہ، منی چہ حال
بوتہ..... بلئے چوں کنناں.....؟ سوری لوگے..... انچو
مردم ء تہا چوں بیتکیناں.....؟“

ء پدا وٹ وٹ ء چہ وتی گشان ء تہا چیزے درکنگ ء لگ
ات..... ء من دیست کہ وتی کٹورے کٹش ات ء منی کونڈ ء حیرا
دات..... من حیران بوتال.....

سازین..... اے جی یے.....؟
”اے منی دوست تریں سہت انت..... کہ نوں اشانی چہ من گیشتر
ترا حاجت بیت..... بانوایشی ء تہا منی دُرسیں واب مان
انت..... ء..... ء تو زانے کہ منا واب چہ چہماں
دوست ترا انت.....“

ہمینچو گشگ ء رند سازین بے توار بوت..... ء پدا گوں بے تواری ء پدا
اتک ء گشت.....

☆☆☆

کرگین

شپ ء نیم انت، تو امیں میتگ ء سر پہ واب ء جنگ۔ یکھلیں بے
تواری یے۔ برے برے کچے ء دمبرتگیں تو ارے کنیت ء پدا ہما بڑ ء بے
داگیں حاموشی..... مرچی منی ہمراہ، ہم نیا تلگ انت..... ء من
تہنا نشہ گوں سگریٹ ء شپ ء دامن ء داگ
دیگا ہاں..... سہتے ء پد چہ دُور ء گاڑی یے ء لیٹ پد ر
بنت..... گاڑی ء لیٹاں ساران ء ڈل گوازینت ء دیم ء پیدا ک
انت..... پدا گاڑی اُشتات، کمین پُشت ء گُشت ء دیم ء
تُرینت..... لیٹاں پہ یک دمانے کو ہدیم ء بیست ء سی ایں
لوگ بڑ ہنگ کُنت..... دار ء نگر دے لوگاں لیٹ کہ لکیت تو گشے لوگ
نہ انت..... لوگی ایکسرے انت..... ء پدا دمان ء لیٹ
مُرتنت ء گاڑی بند بوت..... پہ کلہے چندے ساہگ درا بوت کہ
میتگ ء شنگ بُو ان انت۔

سُہب ء تو امیں میٹک جھلگ ء اُت مہلوک ء دلدار ء لوگ چاگرد تگ
اُت اولی روج ء ہر کس گشا دگشا دہر ء اُت ہر کسی توار چہ دومی بُرز
تر اُت - تہنا دلدار ء مات حاموش اُت ء جیوگ ء اُت

بلئے انچو کہ وہد روان اُت مہلوک ء موسم بدل بوان
اُت - مردم وتی آوازاں بوان کنان انتنت مطلب لہزانی پردگانی
تہا مو جیو ان انتنت گڈ سر ء بس یک توارے پشت کپتگ اُت کہ
وتی رنگ ء داب ء اُت - تہنا دلدار ء مات ء توار آئی ء وتی اُت
پدا یک پہ یک مردماں چدالڈگ بندات گت - دلدار ء مات ء آئی ء چک
دلدار ء ناکو ء پہ زور لڈینت اُت بلئے دلدار ء مات ء گشت منی
کرگین ء بل اُت من ایشی ء ڈریگ ء نیلاں
..... مروچاں کو ہدیم ء میٹک بس ہے یکیں کرگین انت کہ اے ویرا نگ ء
ایتیکی ء سہزینگ ء جہد ء کنگا انت

منا اے لیٹاں سک تلگ گتہ ہزارانی حساب ء منی
پجانی تہا لیٹ روک بنت چم انچو پدرد بنت گشے سوچن انت کہ لگ

اُت نے لیٹ روک نہ بنت بلکیں پجانی تہا پُتر
اُت انچو کہ سوچنے آپ ء تہا ایر برت ء چم تیرک
دینت من گوں ہے تورشت ء ہر
کنان باریں چے گشاں؟ بلئے بس ہر
کنان چہ ڈن ء وڑ وڑیں توار کاہنت بلے من دگوش نے
کنان یک روچے من جوڑگ ء اُتاں دُرس اُتک ء
گوشدارگ ء بوتنت منی توار منی گوشاں پیداک اُت
”ہما کمال کہ دلدار ء پت بوتہ جنگ نے نہ گتہ ہمشک
دلدار ء نزانت کہ جنگ چوں کعت؟ آئیا وتی عمر ء بازیں سالے ہے
در برگ ء زوال گتہ ء پدا داوائے بندات گت گڈا داں زمانگے
زانتے کہ جگجاہ کجا انت؟ دلدار ء باز وہد بہا
دانتہ سر نے پد نہ بوتہ کہ کجا سر جہنگی انت تہا یا
ڈن ء؟ بلئے ہما کساٹلیں کمال کہ دلدار ء چک انت ہج وہد
زوال نہ کنت اے جگجاہ ء ودی بوتہ جگجاہ ء زندگ
بیت ء جگجاہ ء مریت اے کمال ء ہج جاگہ سر جہنگ ء حاجت نہ
انت ہر جاگہ بہ بیت ہمودا جگجاہ جوڑ بیت ء آسگر

کہ ڈنڈا بندگ بنت چشیں بستارے نہ دار انت سنگر ہما انت کہ
مردم تہا اڈکنگ بیت غم ہما اصل سنگر انت کہ منا تراغ
تیوگیں راج غنوان کنت

منی تو ارہمیچک غسر بوتگ ات کہ ایشاں منی ارواہ غنگار دیگ بنا
گت پدا منی چاریں نیگاں انجیں جھنگے رست کہ من جی نیگ غ
تاہیر نہ بوتان۔ پدا گم غمن و تا چت غ تزارت غمن لوٹ
ات کہ چیزے بہ کشاں گڈا وڑیں حیاں رنگ
رنگیں نقش غ تہر تہریں جیو گانی کشک نیچ گت من جہد کت کہ
بکمل غسر پل غ ڈر چک غ نقش غ نگار بہ کشاں چم کہ زیم بنت
گڈا پادز مین غسر غ ایر بوت نہ کنت دانکہ اے زیم غ تورشت
بہ ہنت من وتی کار غ مشکو لاں۔

وہد سیاہ غ تہاریں دکے بچ سر غ بنے نیست۔ تہاری دم
پہ سہت رُدان انت پر کنان انت ہمینچو ڈنڈا ہمینچو
تہا غمن و تا تو آرانان یکجاہ کناناں گوں
وتی دست غ پاداں گندگ غ جیوگ غ جہد کنان برے برے کہ

جان غ ہائی سک باز روت ہمینچو ناتوان باں کہ کو چنڈگے اوں سنگ
ات کنناں گڈا من وتی دست غ پاداں تچک کنان غ
کسان کساٹکیں بالی مرگ کایت غ منی دست غ پادانی سر غ مند
انت لیب کنت سوت جنت وہدے کہ دمہر
انت تہ منی چمانی تہا ایر روت انت اے دمان غ من نہ گریٹ
کنان غنیکہ چکند ات کنان بس واب کپاں

لوگے دریگاں بے دونے آچوں بیت؟ من
انچھاں منی دست بے ششیں من اتوں چہ و تا ڈنڈا درانکاں منی تہا
منی جند غ نپس بند بو ان انت۔ وہد انجیں شپے کہ منا سرا داں پاداں
پتا تگے

بند ات کہ من ادا انکاں۔ منی ترس سیاہیں شکتے ات غ دائم منی
کش غ بنگ ات من کہ پد رووتاں پلینگ اتے ..
برے برے کہ منی پادانی چیرا لکت بوت تہ منا کانٹے
جت۔ بلئے مروچاں بس مناں غ ہے تہاریں دمک انت۔ منا پہ شکت غ
زہیر کنت۔ من مدام دز موشے کنان بلئے ادا نہ انت من

زاناں تہاری ۽ پکٹ اتہ..... تہاری شُد یک انت..... بہ سیر نہ
 بیت..... پیرا منی چم ۽ ایر بُرتنت..... پدا
 رنگ..... واب..... جیڑگ ۽ چو دُرساں رندہے سیاہیں شکٹ ۽ ایر
 بُرت.....

مرچی شش ماہ ۽ رند من ہما بُرزیں جُپ ۽ سرا اوشتات ۽ ندارہ
 کنگا ہاں..... بلے نوں کو ہدیم ۽ میٹگ لڈ اتگ..... بس یک
 کر گینے وتی جاگہ ۽ مکٹ انت..... بچ مردم نیست..... تہنا
 دلدار ۽ کرگین گوں وتی ہو رکیں اُمبازاں اوشتاتہ.....
 من دانکہ تہاری ۽ ہدا جِل ات..... بلے انشی بچ لیٹ اے نیمگ ۽
 نیاتک۔ میزاں میزاں ۽ کرگین ہم شپ ۽ وتی چادر ۽ پتا ۽ من تہنا پشت
 کپتاں۔

روح ۽ اولی برانز ۽ میز ۽ دیدار ۽ گردنانی نیام ۽ وتی کشک شوباز
 ات۔ ۽ دوئیں پچلرز انتنت..... وتی کر ۽ گورا شری ۽ چارگ ۽ لگت
 انتنت..... دوئیں جیڑگ ۽ انتنت کہ دوئیں تو امیں شپ ایشاں ہے وڑ
 گوازیٹنگ..... میز ۽ دیدار ذی بیگہ ۽ چہ وتی ہنکین ۽ لکٹ انتنت..... ۽
 ایشاں ۽ ہدا شپ ۽ گپت۔ گڈا دویناں جیڑ ات کہ شپ ۽ ہے جُپ ۽ سرا
 بگو ازین انت..... اے یک وڈے ات دُور دُور ۽ بس لہتے انجیں ہاکی
 جپ انتنت ۽ دگہ پچ نیست ات..... میز ۽ جیڑ ات..... بہشت بکند ۽
 ہے وڑا بہیت..... ۽ پدا وتی سرے ماں بانڈ لانی چیرا چیرا دات۔

انت۔

راستی ہیگ ء جم ء سرء چپیان ء ہنکین انت۔ آئی ء دوچک انت۔
 شپیک ء میز..... چپیان کپورے کہ دیر انت اے جم ء وتی ہنکین
 کتگ۔ آچہ کسانئی ء ہدا اتلگ ء رندا شپیک ء میز ء پت ءے دُچار کپتگ۔
 گڈا دویں ہدا بوتگنت۔

بلئے چیزے ماہ پیس شپیک ء میز ء پت یک روچے کہ چدا
 دراتک گڈا پدا ورتزہ بوت۔ ہدا بزانت چنیں ویلے سرے کپتگ۔ بلئے
 انچو وہد گوزگ ء رندوں اے مات ء چک یکیم بوتنت کہ آحیات نہ
 انت.....

سبز ل مستری ء لوگ ء مرگانی تھا بازیں کپورے اوں است۔
 سبز ل ء چک ایشاں پہ وہد ء پاس ڈن ء کشیت ء پدا گپت ء ڈب ءے
 کنت۔ بلئے یک کپورے کہ نام ءے دیدار انت مدام کہ چہ ڈب ء در
 کنیت تچک ء روت دیوال ء سرء مندیت ء چم ء دوچم انت کہ بال کنیت ء
 جم ء سرا بردت..... دیدار مدام وتی دل ء جیر بیت کہ اے جم ء در چک
 دُنیا ء سبز ء سارت ساہگ تریں در چک انت۔ ایشی ء بزیں شاہانی سرء

اے یک کوہنیں گلی کپانے۔ ایشی ء تھا ہا کلات کہ بوتگ آتوں
 دُر اتگ ء کپتگ بلئے آئی ء نشان انگت اوں گل ء چپانی دروشم ء باز جاگ ء
 اسنت۔ انچو سماء بیت کہ اے یک زمانگے اے ہند ء حاکمانی جاگ بوتگ۔
 بلئے وہد ء بدلیاں اے کپان ء کلات ء واہند بدل کناں کنتت..... اتوں
 اے جاگ ہقام زر گر ہیگ انت۔ ہقام سیر ء ازگاریں مردے کپان ء تھا
 شوک ء نوکیں لوگ ءے جوڑ کتگ۔ ء کلات ء بس گڈ سری ناشانی پشت کپتگ
 انت۔ بلئے کپان ءے انگت نہ سُر پتگ..... ء اے ہما وڑ مہر ء مہکم
 انت..... کپان ء تھا رود راکی پہنات ء دو جم ء مزنیں در چک انت کہ ایشانی
 عمر ء کساس جنگ نہ بیت۔ سکلیں کوہنیں در چک انت..... مردم زانت نہ
 کنت کہ اے کپان کوہن تر انت یا جم ء در چک پیر تر انت؟ ہقام زر گر ء
 کپان ء زر باری رودراتک ء مستری سبز ل ء لوگ انت۔ مستری سبز ل ء
 کپان ہم کسان نہ انت بلئے ہقام زر گر ء کپان ء چارک اوں نہ بیت۔
 مستری سبز ل ء کپان ء تھا چار بان مان انت۔ ء یک سینٹ ء بلاک ء
 مزنیں ڈبے اوں است کہ آئی ء تھا کروس، کلینک، کپور، شانل، مٹھو،
 کینجر ء اے دگہ کسان کسانیں بازیں مرگ است..... سبز ل ء مستریں
 چک رمضان مرگ ء سکلیں شوکی یے ء تو امیں روچ گوں وتی مرگاں مشکول

زندگ آئی ارا انجیں تاہیرے رسیت کہ آئی اچدے بیسر بہ نہ مارا تگ۔

رمضان ہر روج تچے تاگ انت..... شوہازے انت۔ دُرسیں
مُرگاں گپتے ڈبے کنت بلے دیدارگار انت..... دیدارے خیالے اے
ڈبے پرا نیاجند میں زندانے۔ آئی دلے بوتیں اے ڈبے ڈبے واہندے
آئی اچم کہتیں انت..... اے نیگے رمضان جو ڈگے دعا پُسا رنگے
ات کہ اے دیدار نامے مناد دل سیاہ کنگ۔ ہر روہے شانزدہ گار انت۔
تو امیں مرگ ہد انت بلے اے گندگ نہ بیت۔ منی و کارے روزگارے
بُر تگ۔ داں دیرے شوہاز کنگے رندر رمضان دے دیت کہ جمے سرے دیدارگوں
میزرے سُنڈ پہ سُنڈ انت غنٹگ۔ رمضان توار گت دیدار..... بلے
دیدار بے سماء ات آئی از انت کہ گوات کئی مچان انت..... رمضان لجگے
ات..... ”ہو..... تئی کردار بزاں ہمیش انت..... تو مرچی منی دستے بہ
کپ..... پدانہ گشے کہ من رواں جمے جگے نندانے ترا تین دلے دیاں“
انا گے میزے رمضان سماء گتے دیدار حال دات کہ اودا بچار
رمضان ترا شوہازگے انت..... دیدارے کہ رمضان دے دیت جیر اتے.....
”من گندے میزے چٹانی تھا جاگہ بکتیں چوں شرّ ات“، میزے ہے

دماں و قی جم بند کنتے گوں دیدارے گشت..... ”دیدارے مرد و ترا ادا
زندگ نیلیت..... تو نہ گشے مناچلے بکنانے و قی پادا بکنان“
ہمچکے رمضان جمے سرا بالا بوتگ اتے گپتے دیدارے بُرت پہ
ڈبے۔

میزر سہبے مہلہ چہ جمے ایر کپتے دیوالے سرے نشت..... وہد
گوزان بوت..... نیمروچ اتک..... بلے میزرا نگے اپتک اپتک اتے
جیر گے ات کہ مرچی گشے روج گرم تر انت..... کمتیں دلگوشے
کت..... گوات و کشگے انت..... بلے منا پر چانہ لکیت؟..... پے گواتی
کو لے شوہازے آئی جمے پہ سیمٹے ڈبے کپتے..... آئی خیال گت
گندے اگل اتوں اے ڈبے تچ کنگ بہ بیت..... گواتے در تچ بیتے
موسم و قی نوکیں گداں گورا کنت..... بلے ڈبے تچ نہ بوتے دانکہ مگر بے
میزرے ماتے میز توار گتے جمے سرا بُرت..... میزے موسم دانکہ چار
روجے یک حساب چوتینے پتگ ات..... پنچی روجے رمضان ڈبے
گوں اے جزمے تچ کت غمرگ ڈنے کش اتنت کہ نوں دیدارے جمے سرا
روگے سراز اتگ..... نوں الم عبرت گپتے غانیمگے نہ چار بیت.....

چار روچانی ارواہ گردیں ودارے رند مرچی میز رے دیدارے موسم بدل بوتگ
 ات..... کوش ز رعمباں چومسک وشنزان ات..... اے دوئیں سو ڈگ
 کنگ و انتنت کہ اگس اے بہشتیں موسم ابدمان کنگی انت گدا آہان و چہ
 مگر ب و و چہ رمضان و آہگ و پیسر ہلک رتچگی و چدا لنگی انت.....

روچ زمین و سر و بان و درتنگ ات۔ زمین و آزمان و نیام و
 ابید و رزن و دگہ و نیست ات..... بس دُور نیم آزمان و میز رے دیدار دو
 کسانیں گنگانی وڑا بال انتنت و چم زے زمین و انتنت پہ انجیں انکینے و
 شوہاز و کہ اوداوتی بہشت و ایرکت بکن انت۔

من پداکے جوڑ کنگا ہاں

روچ بکان ات..... تو میں ہستی رزن و پتنگیں تمبو و چیرا ات۔
 تیوگیں شہر و پتگ ات..... یا و اب و نیمو نے سہڑینگ و ات۔ و من حیاں
 کنگا اتاں کہ آگہی چہ ہماستریں عذاباں یکے کہ اے زمین و سرا ایر گجگ
 بوتنت.....

مرچی ہڑتال انت..... ہڑتالانی روچاں پہ مردم و بس دوا یمیں
 گنج پشت کپنت..... یکے و اب و دومی گنوکی..... من وتی کش و کر، اے
 نیمگ و آہمگ و چار ات..... و نیست ات..... آزمان و اوں جمہری پئے
 درانہ ات..... زمین و سرا لہتیں انجیں پٹکیں کہیر انتنت کہ ساہگ اش
 نیست..... انچو گشے زاناں مردے و گوں رنگاں زمین و سرا کہیری عکس
 جوڑ کنگ ات..... ایمیں گنج؟..... و اب و دمرنگ اتاں..... و
 گنوکی.....؟ بکند زے داں اے دمان و من اے لائق نہ اتاں..... پمشکہ
 جان و گد چہ ہیداں میچل..... لاچار اتاں کہ روان ہاں..... شرے
 دمانے و رند من دیست کہ کوہنیں چاتے و آئی و کرڑا مردے اوشتانہ و دل

تہا دور داتے آپ کشک ۽ جُہد ۽ کنگ ۽ انت من تو یک ۽
شُناں مردمن چہ نیا ورت منا چار اتے ۽ بس پہ چکند گے ۽ سلاہ
۽ گت من کہ چات ۽ تہا چار ات دانکہ سکلیں کوہنیں
چاتے ۽ تہا آپ ۽ نشان اوں گواہ نہ کنت

”اے چات ۽ آپ مان نیست تو چے کنگائے؟“

منانہ چار اتے ۽ پتہ ۽ دات

”من زاناں ترا کدی کشک کہ اے چات ۽ آپ مان ۽ تو تنیگ بے
ہدایا؟“

”من تنیگ نیاں بلئے تو آپ کشک ۽ نہ ۽؟“

”اتاں من پدانکے جوڑ کنگایاں“

”پدانکے؟ پدانک ۽ چے کئے؟“

”کساس سالے بیت میکرو چے من ادا گوزگ ۽ اتاں

سماء نہ کت ۽ اے چات ۽ تہا کپتاں ہما انت انگہ چات ۽ تہا یاں ۽

پدا اے چات ۽ تہا چنچو ڈنگر مان منی تیوگیں جان ۽ ثرا اول کتگ

من پدانکے جوڑ کناں ۽ وتا چہ چات ۽ در کناں بلئے تو ادا پر چا اتلگ
۽؟“

”شہر ۽ ہر تال انت تیوگیں شہر بند انت - پتچ نیست من گشت
اے نیگ ۽ سیلے کناں“

اولی رندا ت کہ مرد ۽ مناشتر شتر ۽ چار ات ۽ پہ زہر درائنت -

”شما جاں بڈ ات مدام وتی کاراں چہ دگراں کنائینگ لوٹ

ات من و شتر زاناں اتوں و ہداست جُہد ۽ بکن ۽ پہ وتا

راچنے اڑ بکن دریاء تہا پخت روح ۽ گوں دست ۽ گوشاں زندگ

بے؟ مرچی و تہنا راچنے ۽ تی کار شتر بیت بلئے باندا باندا گڈا

کار باز بنت راچن ہم جوڑ کنگ کپیت راچن ۽ ہاترا دریا ہم

سازگ لوٹیت دریاء چول ہم ۽ پدا چولانی توار ہم پہ رد ۽ بند ایر کنگ

کپیت گڈا اے بازی چتی دست ۽ در کپیت

نوں منی سر بڈوگ ۽ ات، من پتچ سر پد نہ بوتان ۽ گشت

”سک گرم انت - روح تپس اتگ - من گڈا و اترا باں“

”من پہ وتا ڈر چکے کشک بلئے اے ڈر چک تہنا مناسا ہگ

کنت ترا وتی ڈر چک اوں گون نیست؟ گڈا تو چوں زندگ

۽؟ تو چے گشت؟ شہر بند انت؟ ہمیشکہ بند انت کہ شہر ۽ پتچ

وتی نہ انت ہر کس دگرانی پدانکاں سر کپک ۽ انت ہر کس درامدیں

ڈرچکانی ساہگ ۽ نشتگ ہر کس دگرانی بوجیاں سفر کنگ لوٹیت مردم
 نیزگار انت ۽ منیم ۽ نہر گران انت اے ویلے الاج
 لوٹیت تو اتوں پہ ونا ڈرچکے بہ کش ۽ راچنے جوڑ کن بچارتی شہر چوں
 ڈولدار بیت انچو بچار منی شہر ۽ پچمر ہڑتال نہ بیت منا ڈرچکے
 است ۽ پدانک ۽ من جوڑ کنگایاں بس کمیں پشت کپتگ
 من دگر تچ گئی نہ بوتان بس وائر گت ۽ راہ کپتاں منی سر تچ پر
 یوگ ۽ نہ ات من روان اتان مزنیں پندے ۽ بگ ۽ رند من
 حیا ل گت کہ من تیاب ۽ دپ ۽ روگ ۽ یاں گوات سک سرد ۽ وش
 کشگ ۽ انت بلنے من انچو دمبرتگ کہ دل ۽ گشت انچو راہ رواجی
 بولس بلنے روگی ات کہ نوں دیگر ات چہ شہر ۽ گوزان دیم پہ
 لوگ ۽ شہر انگہ بند ات ۽ من ہما مرد ۽ ٹرانگ ۽ کپتاں
 باریں وتی پدانک ۽ جوڑ کنگ یا انگہ کار ۽ انت؟ پدا وتی کش ۽
 کرزاں چار ات نہ ڈرچک، نہ پدانک، نہ راچن ۽ یکیم بوتان کہ
 باند پدا ہڑتال بیت ۔

ہگم ۽ یگا

تاجک منی ہمریش ۽ ہم سندات ۔ مایلیں میبگ ۽ مردم اتیں ۔ من
 انگہ اول اے گپ ۽ پگانیاں کہ باریں آمنا دوست نہ بوتگ ات یا من آئیا
 نادوست اتان؟ کہ منی پچماں چو کنگ ۽ ات ۔ اے مرد دانکہ زندگ ات
 گشتے زمین ۽ سرا نہ ترات، پادے منی دلبد ۽ سر ۽ ایر انت من
 جیڑ گایاں کہ تاجک ۽ زند ۽ من انچو پرچا ناگیگ اتان بلنے منا
 سر جمیں پتہ یے نہ رسیت راستی ہمیش انت تاجک ہرود ۽ کہ گوں من
 دپ کپت من تکانسر بوتان من مدام جہد کنگ ات، ہمودا کہ اے
 موجودات اودامہ رواں باریں پرچا؟

چناہا تاجک ۽ ہیل ۽ عادت چو شر نہ انت کہ مردم ۽

شریں مردے بکثیت..... مُدام دِ مِکانی تہا چُک اُت..... کدی ہم سنگینیں
 ہبرے نہ کت۔ نیز گاریں کہولے عچک اُت، کارو روزگار ع نہ اُت۔ آئی ع
 سر جمیں متاء بس کندگ اُت۔ من و ہجر اے واب ع نہ دیتگ اُت.....
 بلے من جزاں کہ ایشی واب ع تھا ہم کند اُتگ اُت۔ ہر گپ ع سرا کندگ،
 ملنڈ ع مسکرا..... زندگی، مرگ ہر چیز ع سرا توازہ..... یکروچے اُمیت ع
 جست کت..... ”تاجک تراودمانے بے کندگ ع نہ بیت، بلے تئی پت من
 بہ کندگ ع نہ دیتگ..... چو پرچا؟“

”منی پت ع وتی کندگ بینک ع جمع کتگ اُت ع چیک بگ ع منا
 داتہ..... ہمیش اُت من ع کشگایاں.....“ ع پدا رُست تاجک ع آزماں
 دریں ہنکے.....

تاجک ع پت بیکت..... ہو بیکت کس ع کندگ ع نہ دیتگ.....
 بیکت ہمار دمانی تھا اُت کہ منا آہانی دیوان ع ہبر سک دوست بنت..... من
 مُدام کہ بیکت ع کنداں دل کشیت گپ ع نہ پرما..... من کہ ہر وہد ع
 آئی ع دیم ع چاراں منی چٹاں اے چا گرد ع رنگداریں عکس ع ”نیکیو“ پدّر
 بیت..... اٹوں یکروچے من شُت ع کرّے تھناں ع ہبر پر مات..... تہ

گشگ ع اُت..... ”سال ع من منایات نہ اُت بلے ہما ز مانگ ع کہ انگریز
 نوکی چرے مُلکاں پدی بوتگ اُت..... مئے تزیک ع شہر ع مینگاں تہنا یک
 بچکے اُت کہ سرے ڈن ع اُت ع گیوارے کش ع کش اُتگ اُت..... ع آ
 من اتاں..... مہلوک ع منا گوں اجبیں چٹاں چار اُتگ اُت..... بلے منا
 چہ پاک ع گلاہ ع وتی سر دوست تر اُت..... بلے مرچی کہ شمعے دُرسانی
 سر ڈن ع اُت ع ٹاپ رستہ..... شہا دُرس منی وادار اُت.....“

ناکو تو کدی سیاست گتہ یا آئی ع تھا ہبر رُرتہ.....؟ من جست کت
 ”اتاں..... من داں ہوش گتہ..... ہے اُش کناں کہ بیکت
 گنو کے..... گنو ک گجا سیاست بکت.....؟ بلے ہما وہداں کہ اے ملک ع
 اولی مارشل لاء لگت اُت ع سائنسدان ماہ ع سرا روگ ع جہک ع جیرکان
 اُتنت..... من ایوب خان ع چٹی یے نشتہ کت کہ اے سائنسدان ڈروگ
 بندانت..... ع اگل تو لوٹ ع کہ ماہ ع اصل حقیقت ع بزائے ع اے ہم
 بزائے کہ ماہ ع تھا ہپت تہریں تو اُرو دی بیت ع اے تو اُرجام کجام اُت.....؟
 گڈامن اے راستیاں ترا گشت کناں..... بلے پہ اے کار ع من دو لک
 کلدار لوٹاں..... مپت ع نہ کشان ع..... اے چٹی من دیم دات ع
 بیہال بوتتاں..... کساس پیست روج یا ماہے ع رند ہے چٹی ع پتہ منا سر

بوت ء آئی ء تہا نیشہ ات کہ ”سرکار ء گوں تو ہمدردی انت..... بلئے اتوں
مئے ہزانہ ء تہا انچو زر نیست کہ ماتئی دل ء تب ء ترا کمک کت
بلکنیں.....“

اے چٹی انگہ اوں منی کرزا ایرانت.....“

بیکت گپ ء ات ء مہلوک جم یوان ات..... مناسک وش یوگ ء
ات..... یکے وائے ہاترا کہ بیکت ء گپ کنگ ء ور ء ڈول مناسک دوست
بوتگ ات..... ء دومی اے ہاترا کہ مہلوک ء تہا تا جک اوں گون ات
---- ء سک نلیک ات ---- پرچا کہ آہم چو آ دگراں وتی پت ء
گنو کے سر پد بوتگ ات ء آئی ء گپاں پشل بوتگ ات..... بلئے پدا بیکت
چد دیوان ء پادا تک..... زاناں دم ءے برتگ ات.....

ایش ات..... بیکت..... تا جک ء پت۔ برے برے من سک
پریشان ہاں کہ تا جک ء بیکت ء تہا انچو تپاوت پرچا؟ تا جک گندگ ء سار ء
سر پد ات ء پدا مئے زمانگ ء مردم ات..... گوں من ہور رستہ ء مزن
بوتہ..... گڈامنی ء آئی ء نیام ء اے پٹنیں کورے تنجک ء ات..... کہ
من ایٹی ء دیوان ء نشت نہ گت..... اکاپ ء دو ہرکت نہ گت.....؟
کیروچے من کزدن ٹھان ء کرزے ٹھان..... کنگانی توارے آزمان ء

دزجنگ ء ات..... دُرس ہبر ء انت..... دیوان ات..... منا پچ
کمار ءے نہ کت..... گشے زاناں منی آہگ ء منگ ء سہی نہ انت..... ہماوڑ
گپ ء ات..... ہما داب ء کنگ ء ٹہک دیگ ء ات..... من کمیں گیگ
کت ء گشت.....

”ہاں تا جک چہ گپے تو سک کنگاے.....؟“

”پرچا زاناں..... مرچاں پہ کنگ ء تی رزا گرگ کپیت.....؟“
ء پدا ہمیںچکیں مزنیں ٹہکے داتے کہ منی جان ء پٹ پادا نکلت.....
من انگہ وتی تہا وائر نہ بوتگ اتاں..... کہ گشگ ء گت ات..... ”لہتیں
مردم من گنداں سک حیراناں..... ایشان ء پہ کنگ ء ہم چٹی ء عرضی دیگ
کپیت..... پٹشیں یہیلیں مردم..... دست ایش ہالیک انت..... جم
ءے چو ہما کرکیک ء انت کہ چولاں آور تہ تیاب ء دور دانگت کہ بن ء
ابید ء تر مپے سوریں آپ ء دگہ تچ ءے پشت نہ کپتہ..... ء وتی لٹ ایش وت
ویراں کتگ انت..... اڑے اے مردم زند ء پٹش انت..... مرگ ء رندو
مردم ء ایشانی سر ء کنگ اوں نیت“ ء پدا ہماوڑیں مزنیں ٹہکے کہ مردم بُہ
گڑیت۔

تاجک عز زندگی ع کار ع دھندہ نہ کت۔ بلئے ہر و ہد ع بہ دیتیں ہسے
گمان بوت کہ اوں چہ کار ع مَوکل ے گپتہ ع پیدا ک انت مدام
ہید ع جان شود، گد ے چل ع مِد ے شنگ انت۔ مناہر و ہد ہسے سہا بوت کہ
ایشی ع تھا انجیں چیز ے نشتہ کہ مدام کار ع انت ع مرد ع پد مے آرام ع ننگ
نیلیت

ہر جاگہ بہشتیں جوڑہ یہ پٹائے کیسگ ء ات۔ انچو کہ چار مردم
یکجاہ بوتیں وتی بد ء چادرے تچ کت ء پٹائے کش اتنت۔ ایشی ء کار بس
ہمیش ات۔ شپ بہ بیت یا روچ مدام ہے دمکانی تھا ویل ات۔ ء بہ
ہاموش نہ ات..... یا دھبر ء ات یا کندگ ء ات ء برے برے
دوئیں ہوار کپتگ اتنت۔ تو نہ زاننگ ات کہ کندگ ء انت یا
ہبر ء.....؟

”پُخت بازی کٹ ایتہ؟“

رموئے توارئے پچاہ آؤرتء گُشتے ”تو اڑے دیوالء آ دیم اوں گندے.....؟“

رَمَوْءِ پَسَّ دَات ”تو چیرے بلے تئی کنگ درانت“

دا تے بلائیں ٹہکے..... ”چوں کنناں رمو..... من وتی ہلاری
ایں کندگاں چوٹکس چکاں قبرکت نہ کنناں“

منامرچی پے تاجگہ کندگاں سک زہیر کنگہ انت..... من
تو امیں و دہء آئی ع میّت ع سرء اوشتا تگاں کہ اوں نہ اوں ٹہکے
ونت..... بلئے بچ یہ بچ،

گرماگی تپس اُنکلیں روچے.....سک گرم انت۔من
اوشتا نکلیں دُرسیں مردمانی دیم ء سرء چاراناں.....بلئے آئی ء کندگ
بچ جاگہ پد رُوگ ء نہ انت۔.....من وبہہ گمان نہ کتہ کہ اے مرد
چو زوت مریت.....ء پدا چو آ دگہ حنوادہیں مردمانی وڑا
مریت.....من چاران اِتاں.....توا میں مردم وتی
رنگ ء انتت.....بس تاجک وتی رنگ ء نہ اُت.....پہ
دمانے منا انچو سماء بوت گشے زاناں اے تاجک نہ انت.....تاجک ء
مرگ ء ودد ء وتی تہا دگہ مئے وڑیں مردے نادیتگ ء وت لکت
اِتہ.....چو نہ انت اے کمہت ء بگم ء یگا چیر
داتہ.....؟ منی دل مناسکین دیک ء اُت کہ من ایشی ء کیسگاں

بچاراں..... من جزماں کہ چیر دا تگیں یگا اَلَم ایشی ء کیسگے ء تہادر
 کثیت..... بلے منا توکل نہ بوت..... اگس منی جاگہ ء تاجک
 بوتیں ء آئی ء دل ء ہے گپ بیاتیں آئی ء لازم میت ء کیسگ چارا تگ
 اتنت ء یگا در گینگ ات..... ء پدا انچو ٹہک ء دات کہ مہلوک ء
 ارساں وتی کشک بہ شمشیں..... بلے..... من و تاجک
 نیاں..... ء من تاجک یوگ ہم نہ لوٹاں.....

یک تاکدیے

بس یک تاکدیے منا دینگ بوتہ کہ ہشتہ بکناں..... بلے ہشتہ
 کنگ ء متلب چی انت.....؟ باز و ہدء رند سرید بوتان گڈا من مارے
 زرت ء تاکدیے ء پتات ء ایرگت..... تاکدیم پڑ بوت، ہچ جاگہ ہالی نہ
 ات..... من دلجم اتاں کہ من وتی کارکتہ..... بلے سہب ء سر امہلہ
 و ہدے مرگانی تواراں سر رچک بندات گت..... من حیراں بوتان کہ
 ایشاں گجا ایر بکناں.....؟ منی گٹ..... چنک ء ڈرپ ہے تاکدیم
 ات..... مرگانی توار ء تہا ارسانی تام اوں ہوار کپک ء ات..... من
 جیڈگ ء اتاں کہ چے بکناں.....؟ منا گیر اتک زی زرع وتی واب
 کر کینکے ء کت ء پچن کلوہ کتگ اتنت، آ اوں جاگہ لوٹ انت..... منا
 انگہ یات انت من کہ کسان اتاں..... چنگکے ء کشک بیہال کت ء
 رگسر بوتان..... زی اناگہ من ہما جنگل پکیرے ء شال ء تہا دیست..... من
 دیم آ نیمگ ء تزینت..... بلے منا پچہ ءے آورت ء اتک ء منی مہمان
 بوت..... اے بزرگ چہ انچو دور ء اتگک اے اوں جاگہ لوٹیت.....

من جیڑگ ء اتاں کہ جیڑگ ء یلہ بدیاںانکہ و بازیں
 چیزے است دُرساں یل ہما پلوچ اوں ڈن ء ایر انت کہ آئی ء
 نازیکاں وتی سپر ء ہوردگ ہجر تزارت نہ کثت مدام شنگ
 انت چوڑمپ ء چوہرگ ء لیٹ وران بے تاہیر
 چے بکناں؟ کہ اناگہ ء مار ء منی دست وتی میگ ء چک ات
 گشت ”گڈا منا جاگہ نہ بیت گوں؟ من تاکدیم چار
 ات دانکہ مار ء وتی پوست لگو شنگ پوست ء تاکدیم ء سرا
 انت ء وت ڈن ء اُشتاتہ
 نوں چے کنگ بہ بیت؟ من آسے شوہاز ات ء تاکدیم
 مانداشت تاکدیم ء مار ء پوست کم ء سچان سچان پُرتنت
 منایک تاکدیے دیگ بوتہ ء تاکدیم ء پُرتنت دست ء
 انت من سر جنان گوں من تیوگیں دنیا یے ہمراہ
 انت بلے کس ء جاگاہ نیست یک چکے پُرتنت کئے کئے ء
 پناہ دات کنت؟

ادرک

راستی ہمیش انت --- راستی اے لائق نہ انت کہ باور بہ
 بیت --- شپ ء چارمی پاس، مردم نزانت کہ منی سرانمب گیشتر رچگ ء
 انت یا واب --- دماگ ہمنچو میکل انت کہ گدانی میسگ سمانہ
 دنت --- بس اے ہیال چو زہم ء سہیل انت کہ وپسگی نہ
 انت --- اگاں یو پس ء گڈا ---؟ برے برے دل رگر بندیت
 کہ یو پس بلے من دل ء گپ ء دُور دیاں پرچا کہ گمان ہمیش انت
 اگاں دانکہ سہب ء زندگ بوگی انت - گڈا واب لگی نہ انت --- ء
 روج کہ دراتک تہ زندگ پدا وتی رپتار ء روان کنت --- چہ من بے
 سما --- ء من چرائی، بلے دانکہ شپ انت زندگ منا پھر یزگی انت ء آگاہ
 بوگی انت --- راستی ہمیش انت --- کہ راستی کدے ادر کے ہم نہ
 انت ء انسان وزوسانی کوہ ء دامن ء انچیں گدانے کہ سالانی سرا یک
 رھلوزے ادا بیت ء دے بالا بکنت ء پدا اے گدان ہمنچو ہالیگ ہمنچو کہ
 اپتی --- انچو آبادا نچو کہ گیرانی ویرانگ ء گوست ء شیشگی باگیرے ء

رُوتِ غُ چاریتِ غُ برے گوں دگہ نیمونے، وتا دزگٹ کنت۔۔۔
 جنے۔۔۔ من تراگشاں اے مردِ غُ لم دردِ غُ دورے پر۔۔۔۔۔ توئے لکلیں
 پہ پریشان کنگِ غُ دل نہ بے پمشکہ ترانہ گُشیت۔۔۔۔۔ بلئے تو اوں بے
 سُدے نے۔۔۔۔۔ جُستِ غُ بکنِ غُ دواغُ داروگے بکنِ غُ۔۔۔۔۔ کہ
 اے اُمرِ غُ نادراہی مردمِ غُ ہڈاں جاگاہ کنت۔۔۔۔۔ شاری مَر وادِ غُ چٹانی
 تھا چارانِ غُ ہاموش بوت۔۔۔۔۔ مَر وادِ غُ دوائیِ غُ شیشک شاریِ غُ نیمگِ غُ
 کزینتِ غُ گُشت۔۔۔۔۔

”مرچی من ڈاکٹرِ نیکِ غُ شُتگاں، تنی گُگِ غُ ہبرگتاں۔۔۔۔۔
 اے دوائی نے دات کہ روچے سے رندِ غُ دودو چچہ بُور۔۔۔۔۔ باریں بُورِ غُ
 بچار نے بکندِ غُ اللہ رحم بکنت۔

شپِ غُ چاری پاس۔۔۔۔۔ بے تواری نازیک جنانِ انت۔۔۔۔۔
 واب چوبیلِ غُ رُستہ۔۔۔۔۔ منی ہمراہ تھنا یک مردے۔۔۔۔۔ مَر وادِ غُ۔۔۔۔۔
 کہ من وتی غُ آئیِ غُ وابِ غُ ردِ دیمگِ غُ ہاترِ آئیِ غُ راگُشت کہ وتی زندِ غُ
 راستیں کسے یے بیار۔۔۔۔۔ غُ مَر وادِ غُ بس ہمینچو گُشت کہ راستی ہمیش
 انت۔۔۔۔۔ راستی اے لائق نہ انت کہ باور کنگ بہ بیت“

گُڈ انسان۔۔۔۔۔؟ من غُ تو۔۔۔۔۔؟ یا من غُ تو نیست ایں۔۔۔۔۔؟
 راستی انچیں چُپے کہ انسانِ غُ وہمِ غُ پیدا کُنگ۔۔۔۔۔ بلئے بڑگ نادراہِ انت
 چینگِ غُ رودینگِ لوٹیت۔۔۔۔۔ بچارِ راستیِ غُ گوں بنیادِ غُ بس یکلیں رشتہ
 انت۔۔۔۔۔ ذرتیں جنین نے ماتِ انت۔۔۔۔۔ گُلِ مردین نے پت
 انت۔۔۔۔۔ چوپرچا؟ کسے نراتِ غُ گھار نہ انت۔۔۔۔۔ نہ کسے پتِ غُ
 مات۔۔۔۔۔ نہ کسے دوستِ غُ دُژمنِ انت۔۔۔۔۔ ہر کسِ غُ چوچکِ غُ دوست
 انت۔۔۔۔۔ بلئے ہر جاہ لگتمالِ انت۔۔۔۔۔ اے چنیں رشتہ یے۔۔۔۔۔؟

ہاآجیِ غُ دُکانِ غُ ربڑ شر نہ انت۔۔۔۔۔ سک سُستِ انت،
 اے کپوتِ گُجا جنت۔۔۔۔۔؟ بلئے پداہم من دو کپوتِ غُ سراوتی گُگیر
 چگا ست۔۔۔۔۔ گُناہ ربڑانی نہ انت۔۔۔۔۔ سنگ کہ کپوتِ غُ نہ
 لکیت۔۔۔۔۔ مناوتی سرا سک بد آہکِ غُ ات۔۔۔۔۔ ہمے دمانِ غُ ادر کتے
 چُغِ غُ سرکپتِ نیمِ غُ رستِ غُ اوشتات، انچو چاریتِ گُش نے زاناں منا
 ہاآجیِ غُ دُکانِ غُ ربڑِ غُ زورگِ غُ دیتگ نے۔۔۔۔۔ من چٹا ہا زہرِ غُ تر گُگی
 اتاں۔۔۔۔۔ نشانگِ گپتِ غُ جتِ ادرکِ غُ۔۔۔۔۔ سنگ نے لکِ اتِ غُ
 ادرکِ کپتِ جھلِ غُ۔۔۔۔۔ پدا پادِ اتکِ غُ گُشادیِ غُ دومیِ چُغِ غُ

سرکپت۔۔۔۔۔ نوں وجہ۔۔۔؟ میاری منا کہ ہاآجی ء دُگان ء ربڑ
 انت۔۔۔۔۔؟ من زانت اے کار ء نیانت۔۔۔۔۔ بلے چوں کناں دگہ و
 کسّی دُگان ء ربڑ بھائی نیست۔۔۔۔۔ آروچی مناسک بد اُتک۔۔۔۔۔
 بلئے نوں کہ جیڑاں ہاآجی ء دعائے نیک کناں۔۔۔۔۔ گندے آروچی ادرک بُ
 مُرتیں۔۔۔۔۔؟

مرچی سُب ء کہ من ء تو ادا سر بوتگیں، اے گیا بان ء کہ نام بُ
 ماہر دوزانیں، ایشی ء دامن ء تالانیں اے ڈرچک کہ من دیست انت منا
 گُمان بوت گُش ء زاناں پُر سے ء فُشگ انت۔۔۔۔۔ ء پدا پگے منی دل ء
 اُتک۔۔۔۔۔ کمیں شیر چکیں گپے کہ۔۔۔۔۔ راستی پُرسی پترے ء فُشگیں
 بچکندے کہ پہ وتی ہستی ء پد رائی ء دو لُٹانی شوہاز ء ڈر پہ ڈر
 انت۔۔۔۔۔ بلئے منا پدا ہمے دمان ء سک کندگ اُتک۔۔۔۔۔ وھدے من
 وتی لُٹ دزجت انت، داں چاراں منا لُٹ پر نیست۔۔۔۔۔
 بڑگیں راستی۔۔۔۔۔ اگاں جئے بوتیں ہم جاہ یے نہ جاہ یے و پد ر
 بوت۔۔۔۔۔ مُراد۔۔۔۔۔ تو گُش ء راستی ہمیش انت، راستی اے لائق
 نہ انت کہ باور کنگ بہ بیت، بلئے من گُشاں راستی یک اندمیں شیشگی
 ڈرپے کہ ہالیک انت۔۔۔۔۔ جاگہ یے در مان ء نام ء بھابیت ء جاگہ یے

زھر ء بستار ء۔۔۔۔۔ ءھر دو وڑاں گراک تاوان ء کپیت۔۔۔۔۔ پرچا کہ
 شیشگ یلے و گندگ نہ بیت ء دومی ہالیک انت۔

منا دانکہ یات انت من اے ادرک ء گنداں کہ ہمے چا ء سراسر
 کپیت ء جھلا د بیت۔۔۔۔۔ نہ ادرک د مہارت ء نیکہ چا شزار
 بیت۔۔۔۔۔ بس من د مہران ء پتھاں بند کناں۔۔۔۔۔ دانکہ اے ادرک
 زندگ انت من مستر بوت نہ کناں۔ من وتی ہم سنداں گنداں درس رُستگ
 ء مزن بوتگ انت۔۔۔۔۔ بلئے من اگاں ہماہد ء ہما جاگہ یاں۔۔۔۔۔ ہر
 کس وتی ادرک ء کُشت کنت رُدیت۔۔۔۔۔ منا وتی ادرک ء سراسر سک بد
 کنیت۔۔۔۔۔ راہ ء گُشا د انت، گول گرگ نہ بیت۔۔۔۔۔ پدا سک بُرز
 روت تچک ء چا ء گرک ء سر بیت ء من جھل ء اوشتاں ء سبیل بُ
 کناں۔۔۔۔۔ من چار ارات مُراد و اب کبگی انت۔۔۔۔۔ ٹوہیت ء جُست
 گت۔۔۔۔۔ ”تئی ادرک زندگ انت؟

گُشت بُے۔۔۔۔۔ ہو۔۔۔۔۔ پرچا زاناں؟

من گُشت۔۔۔۔۔ منی ہم زندگ انت۔۔۔۔۔ ء پگے زان ء ن
 ء تو ہر دونہ رُدیں۔۔۔۔۔ من یکرو پے وتی چندے سنگتانی تھاسر کُش ات ء

چار اے کہ باریں آھاں وتی ادرک کجا قبر کنگ اُنت؟ بلئے آھاں منا
 ادرکانی قبرانی بدل ء کچک پیشداشت اُنت۔۔۔۔۔ من چار اے۔۔۔۔۔
 ہو۔۔۔۔۔ ہر جاگہ ء کہ مردم وتی ادرک ء قبر بکنت اودا کچکے رُ دیت۔۔۔۔۔ ء
 پدا اے کچک سک ہڈیک بیت۔۔۔۔۔ باز راشیت۔۔۔۔۔ چہ ہماروچ ء
 رند من ہر دمان ء ہمے دریگ ء کچک کناں ء ادرک ء چاراں۔۔۔۔۔ مناوہمے ء
 گپتہ۔۔۔۔۔ چونہ اُنت ادرک بہ مریت؟

☆☆☆